

Розділ 4

Первинний облік і статистична звітність в правоохоронних органах і органах юстиції

4.1. Єдиний облік злочинів

Збирання повної і об'єктивної інформації про злочинність неможливе без науково організованого первинного обліку – основи єдиного обліку злочинів, осіб, які їх вчинили, і руху кримінальних справ.

Первинний облік злочинів – це упорядкована система збирання, реєстрації і узагальнення інформації про злочинність, злочинців і державно-правові міри соціального контролю за злочинністю шляхом суцільного, безперервного і документального обліку злочинів, осіб, які їх вчинили, і процесуальну діяльність правоохоронних органів у цьому напрямку.

В зв'язку з цим правильна організація первинного обліку злочинів, яка забезпечує постійну, точну і своєчасну реєстрацію кожної одиниці сукупності (злочин, злочинець тощо) – необхідна умова для складання повних, достовірних і науково обґрунтованих статистичних звітів про злочинність, судимість, адміністративні правопорушення, діяльність судів, органів внутрішніх справ, прокуратури, інших правоохоронних органів по підтриманню в країні режиму законності і правопорядку.

Використання у практичній роботі правоохоронних органів об'єктивного і повного первинного обліку злочинності дає можливість оперативно оцінити її масштаб, динаміку, рівень та структуру, прийняти відповідні управлінські рішення щодо розподілу сил та засобів боротьби зі злочинними проявами, розробити систему заходів щодо нейтралізації та суттєвого обмеження злочинності та причин, які сприяють існуванню та розповсюдженості її.

Злочинність як соціальне явище складається з окремих її елементів – злочинів. Тому дослідження рівня, структури та динаміки злочинності необхідно починати з реєстрації окремого злочину.

Основними джерелами інформації про злочин і осіб, які його вчинили, є: сама особа, яка вчинила злочин; члени родини, інші родичі,

знайомі; потерпілі, матеріали кримінальних справ; документи первинного обліку злочинів, які містять відомості про злочин і злочинця (злочинців) тощо.

Єдиний облік злочинів складається з **первинного обліку і реєстрації злочинів**, осіб, які їх вчинили, потерпілих від злочинів осіб, а також кримінальних справ і документів, передбачених кримінально-процесуальним законодавством.

Первинний облік злочинів полягає у фіксації прокурором, слідчим, працівником органу дізнання відомостей про злочини, осіб, які їх вчинили, підозрюваних у вчиненні злочинів, а також осіб, що потерпіли від злочинів, кримінальних справ (матеріалів) на облікових картках (документах первинного обліку) за затвердженою формою – єдиною для органів внутрішніх справ і прокуратури та їх реєстрації у встановленому порядку.

Реєстрація злочинів – це фіксація основних відомостей про злочини, осіб, які їх вчинили, кримінальні справи, внесених прокурором, слідчим або працівником органу дізнання у документи первинного обліку, або на магнітні носії, що їх замінюють, в єдиному журналі обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини, що ведеться в обліково-реєстраційних підрозділах правоохоронних органів і який є одним з документів первинного обліку за списковою формою, а також присвоєння реєстраційного номера кримінальній справі і передача статистичних карток на централізований облік до обліково-реєстраційних підрозділів.

Централізованим обліком вважається обробка обліково-реєстраційними підрозділами органів внутрішніх справ усіх статистичних карток, що надійшли до них, з метою первинного формування статистичної звітності про злочинність.

Реєстрація злочинів і осіб, що їх вчинили, здійснюється спеціальною особою, яка відповідає за обліково-реєстраційну та статистичну роботу в міських, районних і лінійних органах внутрішніх справ.

Злочин, особа, яка його вчинила, кримінальна справа вважаються облікованими, коли дані про них внесені у відповідні статистичні картки первинного обліку (або перенесені на магнітні носії), зареєстровані в єдиному журналі обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочин, поставлені на централізований облік і включені до статистичної звітності обліково-реєстраційними підрозділами Головних управлінь, управлінь, управлінь на транспорті Міністерства внутрішніх справ України, обліково-довідковими підрозділами обласних управлінь Служби безпеки України, військових прокуратур регіонів та інших органів.

Система єдиного обліку злочинів ґрунтується на реєстрації злочинів по моменту порушення кримінальної справи та осіб, які вчинили злочин, з моменту затвердження прокурором обвинувального висновку або винесення мотивованої постанови про направлення справи до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності і на подальшому коригуванні цих даних залежно від наслідків розслідування та судового розгляду справи. Але таке коригування допускається лише впродовж звітного періоду. Підставами для коригування можуть також бути: розкриття злочинів минулих років; постанови злочинів на облік прокурором; додаткове виявлення злочинів у ході досудового слідства або дізнання; виявлення технічних або методологічних помилок минулих років в обліку і звітності (у разі виявлення помилок минулих років коригування у звітах не проводиться, а допущені помилки відображаються у спеціальній записці, яка додається до звіту про злочинність). Зміни, що появилися після річного звіту, в первинні документи обліку злочинів і осіб, які їх вчинили, не вносяться.

Правила єдиного обліку злочинів поширюються на всі правоохоронні органи, які мають право на порушення і розслідування кримінальних справ: органи прокуратури (включаючи й військові), органи внутрішніх справ, податкової міліції та Служби безпеки України.

Основа єдиного обліку злочинів ґрунтується на реєстрації: злочинів на момент порушення кримінальної справи, відмови в порушенні кримінальної справи за nereабілітуючих підстав, але з визнанням злочину; злочину, по якому встановлена особа за постановою про пред'явлення обвинувачення; кримінальної справи з моменту її порушення і прийняття у ній рішень; особи, яка вчинила злочин, з моменту затвердження обвинувального висновку, винесення мотивованої постанови про направлення справи до суду для вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності або відмови в порушенні кримінальної справи за nereабілітуючих підстав.

Реєстрація злочинів, осіб, які їх вчинили, проводиться за територіальним принципом (адміністративним районом) його вчинення. Якщо немає можливості визначити місце вчинення злочину, то злочин реєструється за місцем його виявлення. Винятком є реєстрація злочинів, осіб, які їх вчинили, по кримінальних справах (матеріалах) Міністерства внутрішніх справ на транспорті, військової прокуратури.

Облік, ведення статистичної звітності та реєстрація злочинів, осіб, які їх вчинили, та кримінальних справ, що розслідуються прокурорами, слідчими прокуратури, слідчими і дізнавачами Міністерства

внутрішніх справ, податкової міліції здійснюються органами внутрішніх справ – міськими, районними, лінійними. Злочини, які розслідуються органами Служби безпеки України, обліковуються відповідними підрозділами цього правоохоронного органу.

В обліково-реєстраційних підрозділах органів внутрішніх справ ведуться контрольні журнали по кожному місту, району, лінійному органу окремо. Це дає змогу контролювати своєчасне надходження первинної інформації про злочини і наслідки їх розслідування.

Вданий час усі об'єкти кримінально-правової статистики (злочин, особа, яка його вчинила, міра покарання тощо) обліковуються у відповідних документах первинного обліку за картковою або списковою формою.

Основними документами первинного обліку в правоохоронних органах є статистичні картки на виявлені злочини і осіб, що їх вчинили, та журнали реєстрації, в судах – статистичні картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, кримінальні, цивільні та адміністративні справи і журнали реєстрації. В правоохоронних органах карткова форма первинного обліку використовується ширше порівняно із списковою, яка в основному заснована на заповненні різних журналів реєстрації.

Первинний облік і реєстрація злочинів і осіб, що їх вчинили, здійснюється працівниками з обліково-статистичної роботи шляхом заповнення документів первинного обліку – статистичних карток, довідок, журналів тощо. Для забезпечення єдиного обліку і реєстрації злочинів і осіб, що їх вчинили, та формування показників статистичної звітності про стан злочинності в країні спільним наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України і Міністерства юстиції України від 26 березня 2002 року № 20/84/293/126/18-5 затверджені “Інструкція про єдиний облік злочинів” (див. додаток 1), “Інструкція про порядок заповнення та подання документів первинного обліку злочинів, осіб, які їх вчинили, руху кримінальних справ” і інші форми документів первинного обліку:

форма № 1. Статистична картка на виявлений злочин (див. додаток 3);

форма № 1.1. Статистична картка про наслідки розслідування злочину (див. додаток 4);

форма № 1.2. Статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності (див. додаток 5);

форма № 2. Статистична картка на особу, яка вчинила злочин (див. додаток 6);

форма № 3. Статистична картка про рух кримінальної справи (див. додаток 7);

форма № 4. Статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення (див. додаток 8);

форма № 6. Довідка про наслідки розгляду кримінальної справи судом (див. додаток 9);

єдиний журнал обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини.

В зв'язку з прийняттям сьомою сесією Верховної Ради України 5 квітня 2001 року нового Кримінального кодексу України та введенням нових документів первинного обліку злочинів і осіб, що їх вчинили, втратили силу раніше діючі (на підставі спільного наказу Генеральної прокуратури України і Міністерства внутрішніх справ України від 21 грудня 1995 року № 22/833) аналогічні документи первинного обліку злочинів і осіб, що їх вчинили.

В оновлених за змістом і кількістю показників документах первинного обліку – статистичних картках – міститься велика за різноманітними ознаками інформація про злочинність (кримінально-правовими, кримінально-процесуальними, кримінологічними та ін.), яка характеризує, з одного боку, всі елементи складу злочину: суб'єкт злочину, об'єкт посягання, короткий опис злочину, його кваліфікацію і категорію, місце, спосіб, знаряддя і засоби здійснення діяння, галузь народного господарства, характеристика особи (групи), вчинивших злочин, мотиви злочину, матеріальні збитки тощо, з іншого – процесуальні, криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти діяльності правоохоронних органів по виявленню, розкриттю і розслідуванню злочинів, ким виявлений і розкритий злочин, рух кримінальної справи тощо.

Зазначені нормативні документи регламентують порядок і організацію первинного обліку злочинів і осіб, що їх вчинили, і є єдиними на території усієї держави.

Документи первинного обліку карткової форми, як носії інформації, містять єдині показники, пристосовані і призначені для їх автоматизованої обробки із застосуванням сучасних ЕОМ, що значно прискорює процес отримання зведених даних для використання їх в аналітичній роботі правоохоронних органів.

Статистичні картки первинного обліку є основою для складання статистичної звітності про злочинність в країні і в окремих її адміністративно-територіальних підрозділах.

Не допускається вносити в названі картки будь-які зміни і доповнення. У разі потреби такі зміни і доповнення можуть вноситися тільки

за спільним рішенням (наказом) тих правоохоронних органів, які їх розробляли і затверджували: Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України та Міністерства юстиції України.

Заповнення статистичних карток (або занесення аналогічної інформації на магнітні носії) здійснюється за місцем порушення кримінальної справи, ведення слідства та дізнання. Реєстрація злочинів, осіб, що їх вчинили, та кримінальних справ, а також ведення статистичної звітності про злочинність в цілому, як зазначалося вище, здійснюють тільки територіальні органи внутрішніх справ – районні, міські та лінійні.

При заповненні документів первинного обліку (статистичних карток, журналів, довідок) належить керуватися правилами реєстрації і обліку злочинів та осіб, що їх вчинили, викладеними в Інструкції про єдиний облік злочинів та положеннями, які вказані в Інструкції про порядок заповнення та подання документів первинного обліку злочинів, осіб, які їх вчинили, руху кримінальних справ.

На кожний злочин, особу, яка вчинила кримінальну справу, що підлягають обліку, прокурор, слідчий прокуратури або правоохоронного органу, а також працівник органів дізнання, які винесли постанову про порушення кримінальної справи чи інший процесуальний документ про прийняте рішення по суті складають документи первинного обліку за формами №№ 1, 1.1, 1.2, 2, 3, 4 та особисто їх підписують.

Статистичні картки заповнюються негайно після прийняття рішення по вчиненому злочину та особі, яка його вчинила, відповідно до чинного законодавства.

Заповнені і підписані слідчим (працівником органу дізнання) картки підписуються також прокурором або його заступником і тільки після цього можуть передаватися в прокуратурі працівнику правоохоронного органу, на якого покладена обліково-реєстраційна робота.

Слідчі після заповнення карток разом з кримінальною справою подають їх прокурору.

Працівник дізнання після заповнення і підпису карток подає їх начальнику правоохоронного органу для заповнення ним свого розділу, перевірки достовірності і повноти відображення в них відповідних відомостей і підписання, а потім разом з кримінальною справою надає їх прокурору.

Документи первинного обліку, складені слідчим, перевірки і підписання начальником правоохоронного органу не потребують. Він заповнює і підписує тільки свій розділ цих облікових документів.

Картки, заповнені прокурором, підписуються тільки прокурором.

Слідчі та працівники дізнання продовж доби після прийняття рішення про злочин, особу, яка його вчинила, чи рішення по кримінальній справі повинні представити прокурору для підписання картки первинного обліку разом з кримінальною справою та копіями процесуальних документів відповідно до чинного законодавства.

Підписані прокурором картки негайно передаються в прокуратурі безпосередньо працівнику з обліково-реєстраційної роботи.

Працівник з обліково-статистичної роботи зобов'язаний перевірити в картках правильність дублювання відомостей відповідних пунктів цифровими індексами, які розміщені в графоклітках з правого боку карток та правильність заповнення даних, які відмічаються в картках за довідниками, зробити відповідні відмітки в документах первинного обліку. Протягом 24-х годин з моменту одержання карток у прокуратурі працівник з обліково-статистичної роботи повинен зробити в єдиному журналі обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини, необхідні записи і направити документи безпосередньо до обліково-реєстраційного підрозділу.

Кримінальна справа повинна бути зареєстрована впродовж доби після постанови про її порушення.

При заповненні документів первинного обліку відповіді на поставлені питання повинні точно відповідати наявним матеріалам і ясно відображати суть справи. Дописування і виправлення в картках здійснюються особами, які їх підписали.

Необхідні записи в них повинні виконуватись ручкою, розбірливо і без скорочень. При цьому прізвище, ім'я та по батькові особи, яка вчинила злочин, записуються друкованими літерами.

Прізвище осіб, які підписали документи первинного обліку повинні вказуватись повністю і чітко.

Для здійснення належного нагляду за достовірністю обліку злочинів і своєчасним поданням документів первинного обліку у всіх органах прокуратури повинен бути заведений журнал обліку статистичних карток, підписаних прокурором. До журналу необхідно вносити такі дані: дата порушення справи, у тому числі відповідно до ст. 430 КПК України, номер справи, прізвище слідчого чи особи, яка проводила дізнання, дата надходження картки від слідчого (дізнавача) і дата передачі картки працівнику з обліково-реєстраційної роботи під підпис.

Документи первинного обліку підлягають зберіганню в обліково-реєстраційних підрозділах упродовж одного року після складання на їх підставі статистичної звітності про злочини і осіб, які вчинили зло-

чин, при умові, що по справах, які направлені до суду, в обліково-реєстраційний підрозділ надійшла із суду довідка про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6) та по закритих справах, при їх наявності в архівах інформаційних підрозділів.

Документи первинного обліку про злочини, по яких справи зупинені за пунктами 1, 3 ст. 206 КПК не знищуються, а зберігаються у спеціальній картотеці обліково-реєстраційного підрозділу до розкриття злочину або закриття справи на підставі, що виключає кваліфікацію діяння як злочину.

Злочини реєструють в єдиному журналі обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини, на підставі карток на виявлений злочин (форма № 1) за порушеними кримінальними справами, справами направленими прокурором до суду відповідно до ст. 430 КПК та в інших випадках, які зазначені в пункті 7 Інструкції про єдиний облік злочинів (див. додаток 1).

Відомості про виявлені злочини коригуються за даними картки про наслідки розслідування злочину (форма № 1.1), картки на особу, яка вчинила злочин (форма № 2) і картки про рух кримінальної справи (форма № 3), а також картки на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення (форма № 4), довідки про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6).

Відомості про осіб, які вчинили злочини, в журнал обліку злочинів заносяться на підставі карток про цих осіб (форма № 2). Ці відомості коригуються за даними картки про наслідки розслідування злочину (форма № 1.1) та довідки про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6).

Дані про рух кримінальних справ записуються в журналі з карток форми № 3.

Дані про порушення кримінальних справ і їх рух повинні реєструватися в єдиному журналі обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини, не пізніше 24-х годин з моменту надходження відповідних карток.

Управління (відділи) інформаційних технологій та інші обліково-реєстраційні підрозділи органів внутрішніх справ для реєстрації кримінальних справ щорічно виділяють районним, транспортним органам внутрішніх справ та оперативним відділам установ виконання покарань, які ведуть розслідування у кримінальних справах, необхідну кількість реєстраційних номерів. У районі кількість виділених номерів з урахуванням обсягу роботи розподіляється між органами внутрішніх справ, податкової міліції та органами прокуратури.

Слідчий (працівник дізнання) органу внутрішніх справ і податкової міліції одночасно із заповненням картки на виявлений злочин отримує в органі внутрішніх справ порядковий номер справи. Слідчий прокуратури отримує порядковий номер справи, яку прийнято до провадження, в прокуратурі.

Реєстрація злочинів, осіб, що їх вчинили, кримінальних справ в органах внутрішніх справ на транспорті, обліково-довідкових підрозділах обласних управлінь Служби безпеки України, військових прокуратурах проводиться у такому самому порядку, як і в міськрайорганах внутрішніх справ.

Відповідальність за повноту і достовірність заповнення реєстраційних документів, а також за своєчасність їх направлення до обліково-реєстраційних підрозділів покладається на керівників суб'єктів обліку.

Облік і реєстрація адміністративних правопорушень і осіб, що їх вчинили, регламентується Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженою наказом по Міністерству внутрішніх справ України від 22 лютого 2001 р. № 185.

Основними документами первинного обліку є протоколи про адміністративні правопорушення та протокол про адміністративне затримання. Складені протягом доби протоколи про адміністративні правопорушення та про адміністративні затримання реєструються в журналі обліку матеріалів про адміністративні правопорушення та у протоколах про адміністративне затримання.

Статистичний облік і державний контроль за злочинністю в Україні, як відомо, ведеться не одним органом, а цілою системою правоохоронних органів.

Керівництво статистичною роботою в **органах прокуратури** покладено на **відділ статистики Генеральної прокуратури України**, який підпорядковується одному із заступників Генерального прокурора України.

В прокуратурі області статистичною роботою і звітністю займається старший помічник прокурора області з питань статистики, в міських і районних прокуратурах — прокурор, на якого покладені обов'язки по обліково-статистичній роботі.

В **органах внутрішніх справ України** статистичну роботу організовує і здійснює **Департамент інформаційних технологій** при Міністерстві внутрішніх справ України, який є головним структурним підрозділом у системі інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ. В обласних управліннях внутрішніх справ усією статистичною роботою і звітністю займається відділ інформаційних технологій, у міських і районних відділах внутрішніх справ — працівник з обліково-реєстраційної роботи міськрайліноргану внутрішніх справ.

Керівництво статистичною роботою в **судових органах України** покладено на **управління судової статистики та звітності Державної судової адміністрації України**. В областях в судових органах статистичну роботу організовує відділ організаційного забезпечення діяльності судів та судової статистики, в містах і районах – статистичну роботу організовує працівник апарату місцевого суду, на якого покладені обов'язки з ведення судової статистики (консультант суду, помічник голови суду, помічник судді).

Відділ статистики Генеральної прокуратури України, Департамент інформаційних технологій Міністерства внутрішніх справ України та управління судової статистики Державної судової адміністрації України є головними структурними підрозділами у системі інформаційного забезпечення своїх відомств. Ці підрозділи розробляють таблиць статистичної звітності, документи первинного обліку злочинів, осіб, що їх вчинили, кримінальних справ, розробляють і друкують бланки статистичної звітності та інструкції по їх заповненню, одержують і зводять статистичні звіти і дані про злочинність від областей, на підставі узагальнення та аналізу статистичних даних про злочинність і правопорушення складають огляди, інформаційні бюлетені, а також друкують статистичні збірники.

4.2. Документи первинного обліку злочинів, осіб, які їх вчинили, та кримінальних справ в правоохоронних органах

Облік злочинів, осіб, які їх вчинили, кримінальних справ в органах прокуратури (включаючи і військові прокуратури), внутрішніх справ, податкової міліції та Служби безпеки України здійснюється на підставі таких документів первинного обліку:

1. Статистичних карток: на виявлений злочин (форма № 1); про наслідки розслідування злочину (форма № 1.1), про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності (форма № 1.2), на особу, яка вчинила злочин (форма № 3), на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення (форма № 4);

2. Довідки про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6);

3. Єдиного журналу обліку злочинів, кримінальних справ, осіб, які вчинили злочини.

Усі вміщені в документах первинного обліку інформаційні показники і уточнюючі їх додаткові дані необхідні для реєстрації, обліку злочинів і осіб, які їх вчинили, а також для подальшого складання статис-

тичної звітності правоохоронними органами про злочинність і заходів боротьби з нею, є пронумерованими.

У пронумерованих пунктах карток необхідні відомості або вписуються, або підкреслюються, а в розмішених з правого боку графоклітках, там де це необхідно, дублюються цифровими індексами.

Статистичні картки залежно від форми складаються з розділів: форми № 1 з двох, форми № 1.1 з трьох, форми № 1.2 з двох, форми № 2 з трьох, форми № 3 з двох, форми № 4 з трьох розділів.

Розділ 1 усіх карток заповнюється у відповідних пунктах працівником з обліково-статистичної роботи правоохоронного органу і працівником обліково-реєстраційного підрозділу.

Пункти 1, 2 і розділ 2 карток заповнюються прокурорами, слідчими або працівниками дізнання на підставі фактичних даних, які містяться у кримінальній справі.

Розділ 3 карток форм № 1.1, 2, 4, у тому числі і у справах органів прокуратури, заповнюється начальником правоохоронного органу на підставі необхідної інформації про конкретний злочин, яка знаходиться в його розпорядженні.

У розділі 2 статистичних карток пункти, які відмічаються за довідниками також заповнюються особою, яка веде розслідування справи або вирішила матеріал.

У картках форм №№ 1.1, 2 передбачені пункти, в які вносяться дані про військовослужбовців, оскільки кримінальні справи по обвинуваченню осіб у вчиненні за участю військовослужбовця за межами військової частини одного або кількох злочинів, що не є військовими, розслідується за підслідністю територіальними слідчими органами.

Кожний розділ обліково-реєстраційних документів підписується особою, яка його заповнила.

На кожний злочин, особу, яка його вчинила, кримінальну справу, що підлягають обліку, прокурор, слідчий прокуратури або правоохоронних органів, а також працівник органу дізнання, які внесли постанову про порушення кримінальної справи чи інший процесуальний документ про прийняте рішення по суті, складають документи первинного обліку за формами №№ 1, 1.1, 1.2, 2, 3, 4 та особисто їх підписують.

Тільки у випадках, коли справа порушена судом з направленням її для провадження до судового слідства або дізнання, а також, коли справа надійшла з Служби безпеки України, підрозділів податкової міліції, військової прокуратури або навпаки для подальшого розслідування, картку на виявлений злочин форми № 1 заповнює і подає слідчий або працівник органу дізнання, який прийняв справу до свого провадження.

Статистичні картки заповнюються негайно після прийняття рішення по вчиненому злочину та особі, яка його вчинила, відповідно до чинного законодавства.

Заповнені і підписані слідчим (працівником дізнання) картки підписуються також прокурором або його заступником і тільки після цього можуть передаватися в прокуратуру працівнику правоохоронного органу, на якого покладена обліково-реєстраційна та статистична робота.

Статистичні картки форм №№ 1, 1.1, 1.2, 2, 4 разом з довідниками, що їх доповнюють, містять понад 1700 соціально-демографічних, кримінологічних, криміналістичних, кримінально-правових, кримінально-процесуальних та інших ознак в текстуальному викладенні, а також в кодах для обробки їх на ЕОМ. Крім того, в картках застосовується метод стискання інформації. Так, наприклад, у п. 19 (він же код) форми № 1 вказується одна ознака «предмет посягання» з додаванням ще одного коду за довідником № 5. У цьому довіднику наводиться 131 ознака, що уточнюють предмет посягання (гроші, документи, зброя, радіотовари тощо). При кодуванні предмету посягання, наприклад «комп'ютерне обладнання» у картці крім коду «19» вказується код «92».

У статистичних картках форм №№ 1, 1.1, 1.2, 2, 4 використовуються усі **одинадцять довідників**:

№ 1 — перелік підрозділів, які попередили, виявили злочин, який містить 42 ознаки;

№ 2 — повідомлення негласного апарату, який сприяв розкриттю злочинів, — 29 ознак;

№ 3 — види економічної діяльності, де вчинено злочин, — понад 600 ознак;

№ 4 — знаряддя і засоби вчинення злочину — 95 ознак;

№ 5 — предмет посягання — 131 ознака;

№ 6 — національність — 129 ознак;

№ 7 — країна проживання — 225 ознак;

№ 8 — рід занять, службове становище — 81 ознака;

№ 9 — додаткові відмітки щодо кваліфікації — 83 ознаки;

№ 10 — вилучення предметів злочинної діяльності — 243 ознаки;

№ 11 — міністерства, державні комітети та інші організації — 60 ознак.

Розглянемо більш докладно зміст документів первинного обліку в правоохоронних органах.

Форма № 1. Статистична картка на виявлений злочин.

Статистична картка на виявлений злочин за формою № 1 є підставою для реєстрації і взяття на облік за територіальним принципом кож-

ного злочину, що став у звітному періоді відомим прокурору, слідчому або працівнику дізнання, незалежно від того, коли цей злочин мав місце і встановлені чи не встановлені особи, які його вчинили.

Картка форми № 1 складається негайно і в тих випадках, коли необхідно зареєструвати злочин, який раніше не був зареєстрований. Зокрема у разі:

- прийняття до провадження кримінальної справи, порушеної судом, а також справи, що надійшла від військового прокурора, органів Служби безпеки та податкової міліції або навпаки;

- прийняття до провадження кримінальної справи, що надійшла від органів прокуратури чи внутрішніх справ інших областей, інших країн, якщо злочин, щодо якого вона порушена у даному звітному періоді, не був облікований і зареєстрований;

- звільнення особи, яка вчинила злочин, від кримінальної відповідальності у зв'язку з актом амністії;

- відновлення провадження у кримінальній справі, що раніше була закрита із зняттям злочину з обліку;

- приєднання до справи, що розслідується, матеріалів про інший злочин, який раніше не був зареєстрований або виявлений додатково в процесі розслідування;

- виділення кримінальної справи про злочин з іншої справи.

Картка в усіх випадках заповнюється особою (у тому числі і прокурором), яка порушила кримінальну справу або винесла іншу постанову про одне з рішень, що наведені у п. 7 Інструкції про єдиний облік злочинів (див. додаток 1).

У разі, коли справа порушена судом і направлена для провадження попереднього слідства або дізнання, картку на виявлений злочин заповнює слідчий або працівник органу дізнання, який прийняв справу до провадження.

Статистична картка форми № 1 може бути основною і додатковою. **Основною** є картка, що складається на виявлений злочин уперше. **Додатковою** є картка, яка складається з метою внесення в облік і звітність необхідних змін про раніше виявлений злочин та його наслідки. Додатковою слід вважати таку картку, яка складається на виявлений у ході розслідування за основною справою інший, раніше не зареєстрований злочин, якщо розслідування об'єднано в одній справі.

У статистичній картці форми № 1 можна знайти такі відомості про виявлений злочин: яким підрозділом правоохоронного органу виявлено злочин, в який день тижня він вчинений, ким порушена кримінальна справа, коротка фабула злочину (місце, найбільш характерні

особливості способу вчинення злочину, розміри збитків, прізвиське потерпілого (потерпілих), дані осіб, що вчинили злочин), кваліфікація злочину за статтями Кримінального кодексу України, спрямованість злочину (загально-кримінальна, економічна, податкової міліції), предмети посягання, знаряддя і способи вчинення злочину, кількість потерпілих, у тому числі жінок і неповнолітніх, громадянство, національність, країна проживання, рід занять, службовий стан злочинця та ін.

Форма № 1.1. Статистична картка про наслідки розслідування злочину є підставою для відображення в обліку і звітності відомостей про наслідки розслідування злочинів:

- для обліку злочину, коли вона подається по закінченій розслідуванням справі, одночасно з статистичною карткою форми № 2 на особу, яка вчинила злочин;
- для обліку злочину, коли вона подається у разі винесення постанови про зупинення слідства за не розшуком або не встановленням особи, яка підлягає притягненню як обвинувачений та захворюванням обвинуваченого;
- для зняття злочину з обліку, коли вона подається у разі закриття справи за відсутністю події, складу злочину або за інших підстав, що виключають оцінку діяння як злочинного.

Статистична картка форми № 1.1 може бути тільки основною.

У статистичній картці форми № 1.1 наводяться такі дані про наслідки розслідування злочину: кваліфікація злочину за статтями Кримінального кодексу України, спрямованість злочину (загальнокримінальна, економічна, податкової міліції), характеристика злочинної групи і тривалість її дії, громадянство і країна проживання злочинця, мотиви злочину, прийняті рішення по злочину відповідно до Кримінально-процесуального кодексу України, ким прийнято рішення по злочину, сили і засоби, що сприяли розкриттю та попередженню злочину, які науково-технічні засоби і методи застосовані в процесі розкриття злочину та ін.

Дані про розкриття злочинів визначаються за кінцевими наслідками розслідування кримінальних справ. **Розкритим враховується злочин**, кримінальна справа по якому закінчена розслідуванням і по якій прийняте одне з таких рішень:

- а) прокурором затверджено обвинувальний висновок і кримінальна справа направлена до суду в порядку ст. 232 КПК України;
- б) особа, яка вчинила злочин, встановлена, але за згодою прокурора на підставі статей 7-2, 8, 9, 10 КПК України кримінальна справа

направлена до суду для вирішення питання про звільнення цієї особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям, з примиренням обвинуваченого з потерпілим, із застосуванням до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру, з передачею на поруки;

в) особа, яка вчинила злочин, відома і є достатньо доказів, які вказують на вчинення злочину цією особою, але кримінальна справа щодо цієї особи направлена до суду для вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності згідно з п. 4 ст. 6, 11-1 КПК України, внаслідок акту амністії, якщо він усуває застосування покарання за вчинене діяння чи у зв'язку із закінченням строків давності;

г) кримінальна справа за згодою прокурора направлена до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 7 КПК України внаслідок зміни обставин;

д) кримінальна справа закрита на підставі п. 8 ст. 6 КПК України щодо померлого обвинуваченого;

е) прокурором складено обвинувальний висновок і кримінальна справа направлена до суду відповідно до ст. 430 КПК України.

До числа розкритих злочинів враховується злочин, по якому у звітному періоді, незалежно від року порушення кримінальної справи, представлені заповнені документи первинного обліку про наслідки розслідування злочину (картка форми № 1) і на особу, що вчинила злочин (картка форми № 2), підписані відповідним прокурором чи його заступником.

Відсоток розкритих злочинів визначається співвідношенням числа розкритих злочинів, помноженого на 100, до суми розкритих і нерозкритих злочинів.

Нерозкритим є злочин, кримінальна справа по якому зупинена за п. 1 ст. 206 (ст. 207), п. 3 ст. 206 (ст. 209) КПК України (коли місцезнаходження обвинуваченого невідоме або коли не встановлена особа, яка вчинила злочин) у звітному періоді. До числа нерозкритих враховуються злочини, справи по яких вперше зупинені в даному звітному періоді, незалежно від часу порушення кримінальних справ і часу реєстрації даних злочинів.

Крім того, до числа нерозкритих злочинів включаються також злочини, у справах по яких з моменту порушення пройшло більше двох місяців, але не представлено документів первинного обліку про пред'явлення обвинувачення або продовження чи зупинення слідства за не розшуком або не встановленням осіб, які вчинили злочини, та злочини, за вчинення яких з моменту пред'явлення обвинувачення пройш-

ло більше двох місяців, але не представлено документів первинного обліку про прийняття рішення по кримінальній справі.

Відсоток злочинів, що залишились нерозкритими у звітному періоді визначається співвідношенням числа нерозкритих злочинів, помноженого на 100, до суми числа розкритих і нерозкритих злочинів.

Ефективність роботи правоохоронних органів з контролю за розкриттям злочинів визначається питомою вагою злочинів, за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення у звітному періоді. До числа злочинів, за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення, враховуються злочини по яких у звітному періоді, незалежно від року порушення кримінальної справи, представлені заповнені документи первинного обліку про пред'явлення обвинувачення особам, які їх вчинили (форма № 4).

Питома вага злочинів за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення у звітному періоді, визначається співвідношенням числа злочинів, за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення у звітному періоді, помноженого на 100, до суми числа злочинів, за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення у звітному періоді, числа злочинів, кримінальні справи по яких зупинені за п. 1 ст. 206 (ст. 207), п. 3 ст. 206 (ст. 209) КПК України (коли місцезнаходження обвинуваченого невідоме або коли не встановлена особа, яка вчинила злочин) у звітному періоді та числа злочинів, у справах по яких з моменту порушення пройшло більше двох місяців, але не представлено документів первинного обліку про пред'явлення обвинувачення або продовження чи припинення слідства за не розшуком або не встановленням осіб, які вчинили злочин.

Разом із розкриттям злочинів у звітному періоді визначається результативність роботи правоохоронних органів по розкриттю злочинів минулих років. До категорії нерозкритих злочинів минулих років належать злочини, справи по яких зупинені за п. 1 ст. 206 (ст. 207), п. 3 ст. 206 (ст. 209) КПК України у попередні роки і у звітному періоді неподані документи первинного обліку про їх розкриття.

Відсоток розкриття злочинів минулих років визначається співвідношенням числа злочинів минулих років, кримінальні справи по яких закінчені розслідування у звітному періоді, помноженого на 100, до залишку нерозкритих злочинів минулих років на початок звітної періоду за виключенням злочинів минулих років, які зняті з обліку в минулому періоді.

Форма № 1.2. Статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності. Відомості

про матеріальні збитки та їх відшкодування відображаються у цій картці всіма органами розслідування щодо кожного злочину, за наслідками якого заподіяні матеріальні збитки або вилучені предмети злочинної діяльності за справами, закінченими розслідуванням, направленими до суду відповідно до статей 232, 430 КПК України та направленими до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності за п. 4 ст. 6, ст.ст. 7, 7-2, 8, 9, 10, 11-1, КПК України або закриття справи щодо померлого обвинуваченого на підставі п. 8 ст. 6 КПК України. У статистичній картці форми № 2, яка як і статистична картка форми № 1.1, є доповненням і поглибленням статистичної картки форми № 1 на виявлений злочин, наводяться такі відомості щодо завданих збитків (у гривнях): сума встановлених матеріальних збитків, прихованого прибутку, несплачених податків, зборів, інших обов'язкових платежів, митних платежів, сума прихованих коштів в іноземній валюті, вартість контрабандних товарів, неповернутого кредиту; вилучено на суму: майна, готівки, цінних паперів, чекових і ощадних книжок, кредитних карток, іноземної валюти, предметів антикваріату, історичних та культурних цінностей; вилучено предметів злочинної діяльності (за довідником № 10) та ін.

Форма № 2. Статистична картка на особу, яка вчинила злочин, є підставою для реєстрації і постановки на облік таких осіб і відображення у статистичній звітності показників, що характеризують осіб, які вчинили злочини.

Картка форми № 2 може бути тільки основною і ведеться шляхом заповнення особою, яка проводить розслідування справи. Вона складається у випадках, коли щодо винних приймається одне із таких процесуальних рішень:

- а) прокурором затверджено обвинувальний висновок і кримінальну справу направлено до суду (ст. 232 КПК України);
- б) прокурором складено обвинувальний висновок і кримінальну справу направлено до суду відповідно до ст. 430 КПК України;
- в) кримінальну справу закрито щодо померлого обвинуваченого (п. 8 ст. 6 КПК України) або направлено до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності за однією з таких підстав:

- внаслідок акту амністії (п. 4 ст. 6 КПК);
- внаслідок зміни обстановки (ст. 7 КПК);
- у зв'язку з дійовим каюттям (ст. 7-2 КПК);

- у зв'язку з примиренням обвинуваченого з потерпілим, із застосуванням до неповнолітніх примусових заходів виховного характеру, з передачею особи на поруки (ст.ст. 8, 9, 10 КПК);

- із закінченням строків давності (ст. 11-1 КПК).

Якщо особа вчинила декілька злочинів, то на неї складається одна картка за формою № 2, де вказується в пунктах 23-26 всі статті Кримінального кодексу України, за якими пред'явлено обвинувачення. У цьому випадку особа, яка вчинила злочини, повинна бути відображена у звітності за злочином, який передбачає більшу міру покарання.

Статистична картка на особу, яка вчинила злочин, містить понад 200 текстуальних і закодованих ознак особи: прізвище, ім'я, по батькові, стать, громадянство, національність, країна проживання, дата і місце народження, вік, освіта, рід занять, службове становище, кваліфікація злочину, спрямованість злочину, предмет посягання, мотиви злочину, стан суб'єкту підчас вчинення злочину, співучасть, характеристика злочинної (організованої) групи, судимість та ін.

Форма № 3. Статистична картка про рух кримінальної справи. Рух кримінальної справи в процесі розслідування обліковується на підставі статистичної картки про рух кримінальної справи форми № 3, що заповнюється прокурором, слідчим або працівником органу дізнання негайно після прийняття у справі (матеріалах) рішення про:

- а) порушення кримінальної справи;
- б) об'єднання кримінальних справ;
- в) прийняття кримінальної справи до провадження: після скасування прокурором постанови про відмову в порушенні кримінальної справи, за постановою або ухвалою суду, при передачі справи із іншого органу, після повернення справи для додаткового розслідування та після відновлення слідства в закритій або зупиненій справі та в інших випадках;
- г) направлення справи за підслідністю;
- д) при направленні до суду та закриття справи;
- є) відновлення слідства в закритій або зупиненій справі за п. 1 ст. 206 (ст. 207), п. 2 ст. 206 (ст. 208), п. 3 ст. 206 (ст. 209) КПК;
- ж) вилучення прокурором справи і передачі її для розслідування іншому органу;
- з) повернення справи на додаткове розслідування прокурором або судом;
- й) продовження строку розслідування;
- і) пред'явлення для ознайомлення матеріалів справи обвинуваченому та його захиснику;

й) виділення в окреме провадження справи відносно одного або декількох обвинувачених.

Картки по кримінальних справах подаються до відповідних органів внутрішніх справ для внесення необхідних відомостей до журналу обліку злочинів, кримінальних справ та осіб, які вчинили злочини, та подальшої передачі до обліково-реєстраційних підрозділів органів внутрішніх справ.

Облік кримінальних справ здійснюється тим самим обліково-реєстраційним підрозділом, який веде облік злочинів.

У статистичній картці про рух кримінальної справи наводяться такі відомості: ким і коли порушена кримінальна справа, характеристика її руху (передана за підслідністю, прийнята до провадження, зупинена, поновлено провадження, продовжено строк розслідування, справу передано для ознайомлення обвинуваченого та його захисника), ким прийнято рішення по кримінальній справі та інше.

Форма № 4. Статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення. З метою контролю за процесом розкриття злочинів, по яких особам пред'явлено обвинувачення у їх вчиненні. Облік цих злочинів здійснюється на підставі статистичної картки форми № 4. Статистична картка форми № 4 заповнюється особою, яка проводить розслідування кримінальної справи для пред'явлення обвинувачення в порядку ст. 140 КПК України особам, щодо яких винесено постанову про притягнення як обвинуваченого по даному злочину. Картка складається на кожний злочин.

До обліку приймаються тільки ті злочини, за вчинення яких особам пред'явлено обвинувачення, що вказано в постанові про притягнення як обвинуваченого.

Прокурор (заступник прокурора) підписує картку форми № 4 тільки за умови представлення до прокуратури згідно з вимогами закону копії постанови про пред'явлення особі обвинувачення і коли виявиться, що дійсно по зареєстрованому злочину пред'явлено обвинувачення у його вчиненні вказаній у картці особі (особам) згідно зі ст. 140 КПК України.

У разі винесення постанови про притягнення особи як обвинуваченої, місце перебування якої не встановлено, статистична картка форми № 4 не складається. При зупиненні досудового слідства в таких кримінальних справах на підставі п. 1 ст. 206 (ст. 207) КПК України особа, яка проводить розслідування, зобов'язана скласти картки форм №№ 1.1 і 3.

Зняття з обліку злочинів по яких особам пред'явлено обвинувачення, здійснюється на підставі карток форм №№ 1.1, 3, коли вона подається у випадках закриття справи за відсутністю події, складу злочинів або інших підстав, які виключають оцінку діяння як злочинного. Зупинення за п. 3 ст. 206 (ст. 209) КПК України виключає злочин з числа розкритих.

У статистичній картці форми № 4 містяться такі відомості щодо злочину, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення: дата порушення кримінальної справи, кваліфікація злочину, дата пред'явлення обвинувачення, спрямованість злочину, кількість осіб яким пред'явлено обвинувачення та їх характеристика, вжиті запобіжні заходи (взяття під варту, підписки про невиїзд, порука, застава, інші), ким прийнято рішення по злочину та ін.

Форма № 6. Довідка про наслідки розгляду кримінальної справи судом.

Відомості про судові рішення у кримінальних справах, направлених до суду заповнюються в журналах обліку злочинів на підставі довідок про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6).

Для одержання таких довідок прокурор, слідчий, які проводили розслідування, при направленні справи або матеріалу до суду повинен підшити на початку справи або матеріалів бланк довідки на кожного обвинуваченого з відображенням його анкетних даних.

Ці довідки з усіх розглянутих справ надсилаються судами до органів внутрішніх справ та податкової міліції, слідчих підрозділів Служби безпеки України за місцем проведення слідства не пізніше п'яти робочих днів з дня набрання рішенням суду (вироком, постановою, ухвалою) законної сили чи повернення справи після розгляду судом апеляційної інстанції (касаційної інстанції — у випадку винесення вироку апеляційним судом).

Підрозділи податкової міліції після одержання довідок за формою № 6 направляють їх до міськрайлінорганів внутрішніх справ за місцем реєстрації кримінальних справ.

Міськрайліноргани внутрішніх справ, слідчі підрозділи органів Служби безпеки України, військові прокуратури після одержання цих довідок вносять відомості про судимість у журналі обліку злочинів і не пізніше трьох робочих днів з дня надходження довідок пересилають їх до обліково-реєстраційних підрозділів для використання цих документів при статистичному і оперативно-довідковому обліку осіб, які вчинили злочини.

У довідці про наслідки розгляду кримінальної справи судом (форма № 6) наведено такі відомості: назва органу, що проводив слідство чи

дізнання, номер кримінальної справи, прізвище обвинуваченого, дата його народження та місце проживання, стаття обвинувачення, вид організованого угруповування, назва суду, що розглядав справу, дата винесення вироку (ухвали, постанови) і вступу їх у законну силу, засуджено за статтею (статтями) Кримінального кодексу України, вид основного покарання та його строк, звільнення від покарання, виправдано, справу закрито за статтями Кримінального кодексу України та ін.

Єдиний журнал обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини. У районних, міських і лінійних органах внутрішніх справ ведуться єдині журнали обліку злочинів, кримінальних справ і осіб, які вчинили злочини, де на підставі одержаних від прокурорів, слідчих і працівників дізнання документів первинного обліку реєструються і враховуються всі виявлені злочини, особи, які їх вчинили, кримінальні справи, а також відображаються наслідки розгляду справ у суді. По справах, порушеними працівниками прокуратури, МВС, податкової міліції, ці журнали (по можливості) ведуться окремо і окремо нумеруються.

Журнал обліку злочинів у тому регіоні, де це необхідно, може складатися з двох розділів (двох томів): у першому реєструються виявлені злочини, особи, що їх вчинили, і справи органів внутрішніх справ і податкової міліції, у другому — органів прокуратури.

Зареєструвавши в цьому журналі злочини і статистичні картки (довідки), працівник з обліково-реєстраційної роботи заповнює їх перший розділ, підписує його та впродовж доби передає картки за реєстром до обліково-реєстраційного підрозділу, а також негайно передає ці дані електронною поштою.

При внесенні відомостей у журнал обліку злочинів повинні бути вписані вичерпні і точні відповіді на всі питання передбачені змістом граф журналу.

Журнал обліку злочинів є підставою для складання у міських, районних і лінійних органах внутрішніх справ щомісячних (наростаючим підсумком) відомостей про зареєстровані, розкриті і нерозкриті злочини з метою аналізу і використання у практичній діяльності в організації боротьби зі злочинністю.

4.3 Документи первинного обліку в судах і органах юстиції

У судах, як відомо, здійснюється реєстрація, облік і розгляд кримінальних і цивільних справ та справ про адміністративні правопорушення. Одиницями і ознаками судового обліку є: кримінальна справа, злочин, підсудний та його характеристика, міри кримінального покарання, цивільна справа, сторони у цивільному процесі, рішення

суду, справа про адміністративне правопорушення, міра адміністративного покарання тощо. Усі ці моменти знаходять своє відображення в документах первинного обліку судів.

Первинний облік у судах усіх рівнів будується на картково-журнальній формі обліку, тобто веденні і заповненні відповідних статистичних карток на кримінальні, цивільні справи та адміністративні правопорушення і журналів. Відомості для заповнення документів первинного обліку беруться в основному з матеріалів кримінальних і цивільних справ, справ про адміністративні правопорушення, судових вироків і рішень.

Науково обґрунтована і правильна організація первинного обліку в судових органах – необхідна умова надійної статистики про роботу судів, динаміку і структуру судимості особистості засуджених, мірах покарання, кримінальної, адміністративної і цивільної юрисдикції та ін. На основі обробки статистичних карток, журналів реєстрації та інших матеріалів первинного обліку формується вся інформація судової статистики.

Основними документами первинного обліку в органах суду є: **статистичні картки** на кримінальні та цивільні справи, справи про адміністративні правопорушення, апеляційні кримінальні і цивільні справи, на постанову щодо звільнення особи від кримінальної відповідальності, на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу тощо та **журнали** судових засідань, реєстрації видачі копій судових документів, обліку осіб, оштрафованих за неявку в судове засідання тощо. **Форми первинних документів судів і органів юстиції** (карток і журналів) затверджуються Державною судовою адміністрацією України та Міністерством юстиції України.

Основні правила, ведення, методика заповнення та подання документів первинного обліку, а також забезпечення достовірності статистичної звітності в судових органах регламентуються Інструкцією по судовій статистиці та Інструкцією з діловодства затвердженими Державною судовою адміністрацією України і Міністерством юстиції України. Зазначені інструкції встановлюють єдиний на території усієї держави порядок ведення первинного обліку і документальної діяльності судових органів, регламентують методику складання документів, порядок роботи з ними від моменту надходження до передачі їх в архів.

У кримінально-правовій статистиці судів найважливішим документом первинного обліку є **статистична картка на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу** (див. додаток 14), затверджена наказом Державної судової адміністрації України 18.03.2004 р. № 32/04. Для

правильного заповнення цієї картки цим самим наказом затверджена **Інструкція щодо заповнення статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу** (див. додаток 2). В зв'язку з цим втратили силу раніше діючі (на підставі наказу Державної судової адміністрації від 19.05.2003 р. № 179) статистична картка на підсудного (обвинуваченого) і інструкція щодо її заповнення.

На основі статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, формується вся статистична інформація про рівень, структуру і динаміку судимості, особистості засуджених і застосованих до них мір покарання. Дані розробки зазначених статистичних карток є одним із основних джерел аналізу судимості і комплексу заходів по боротьбі зі злочинністю, а також виявлення і усунення недоліків в роботі судових органів та підвищення ефективності їх діяльності.

Основними джерелами даних для заповнення статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, є матеріали кримінальної справи, обвинувальний висновок і судові рішення.

Статистична картка заповнюється працівником апарату суду (консультантом суду, помічником голови суду, спеціалістом з судової статистики), на якого такі обов'язки покладено головою суду чи особою, яка виконує його обов'язки, відповідно до чинного законодавства.

Статистична картка заповнюється одразу ж після винесення судового рішення тільки стосовно осіб, щодо яких до суду на розгляд надійшли кримінальні справи з обвинувальним висновком або з постановами про застосування примусових заходів медичного характеру чи стосовно яких судом порушено кримінальні справи в порядку статті 27 Кримінально-процесуального кодексу України.

Не заповнюється статистична картка на осіб, стосовно яких справу повернуто прокурору в порядку статті 232 КПК України, а також стосовно яких справу направлено за підсудністю.

На кожну особу, стосовно якої судом розглядалася кримінальна справа, заповнюється окрема статистична картка. Якщо по кримінальній справі притягнуто до відповідальності декілька осіб, то порядковий номер картки по справі заповнюється відповідно до числа притягнутих осіб – 1, 2, 3 і т.д. залежно від ступеня і характеру участі кожного із співучасників у вчиненні злочину.

Статистична картка складається з п'яти розділів:

I. Відомості про особу на момент учинення злочину.

II. Відомості про злочин.

III. Відомості про судові рішення.

IV. Відомості про апеляційне провадження.

V. Відомості про касаційне провадження.

Статистична картка містить 26 пунктів позначних одним чи кількома квадратами. Кожен пункт складається з показників, що мають цифрові значення. В ній міститься понад 200 найважливіших показників (ознак), позначених текстуально і шляхом кодування. Статистична картка на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, так само і інші статистичні картки, що використовуються в судах, розроблено з таким розрахунком, щоб вона могла бути піддана автоматизованій обробці на ЕОМ.

Основний принцип заповнення статистичної картки полягає в тому, що в квадраті кожного пункту обов'язково проставляється цифрове значення, включаючи "0". У тих випадках, коли вказані ознаки, перелічені в пункті, відсутні, ставиться "0". Наприклад, якщо злочин учинила особа старше 18 років, квадрати пунктів 8, 9, 10, що стосуються неповнолітніх, заповнюються нулями.

Заповнення статистичної картки починається із заповнення українською мовою друкованими літерами прізвища, ім'я, по батькові особи, стосовно якої розглядається кримінальна справа, номери кримінальної справи, кодівих позначень регіону, суду і судді-головуючого в судовому засіданні.

Коди регіонів (Автономної республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя тощо) заповнюються згідно з кодифікатором, що є в записі програми обробки статистичної картки.

Коди судів і суддів визначаються в кінці року на наступний календарний рік відповідним територіальним управлінням державної судової адміністрації, військовим апеляційним судом регіону, Військово-Морських сил України, виходячи з порядкових номерів переліку найменувань судів області, регіону.

У **першому розділі** статистичної картки "**Відомості про особу на момент вчинення злочину**" наводяться соціально-демографічні дані про особу, стосовно якої судом розглядається кримінальна справа: прізвище, ім'я, по батькові, стать, рід занять, освіта, для військовослужбовців — звання, вид служби тощо. Значне місце у цьому розділі відведено характеристиці минулої судимості. Окремо враховуються зняті, погашені судимості і кількість незнятих, непогашених судимостей, вказується, за які злочини у минулому засуджувалась особа. За наявності в підсудного декількох незнятих і непогашених судимостей в статистичній картці відмічається судимість за злочин, який передбачає більш сувору міру покарання.

Соціально демографічні відомості про підсудного — вік, освіта, заняття тощо — вказують на момент вчинення злочину, а не на день винесення вироку. При цьому вік враховується за числом виповнених років. Особа вважається такою, що досягла певного віку, не в день народження, а починаючи з наступної доби.

Неповнолітньою вважається особа яка не досягла 18 років.

Якщо особа притягається до відповідальності за декілька злочинів, один з яких учинено в неповнолітньому віці, а інші злочини — після досягнення повноліття, особу слід вважати неповнолітньою лише тоді, коли в неповнолітньому віці вчинений злочин, за який передбачено більш суворе покарання.

У **другому розділі** "**Відомості про злочин**" стисло викладається українською мовою суть обвинувачення згідно з обвинувальним висновком, постановою про направлення справи до суду для застосування примусових заходів медичного характеру чи постановою судді про порушення кримінальної справи в справах, що порушуються не інакше як за скаргою потерпілого. Крім цього, вказується де вчинено злочин і за яких обставин, предмет посягання, спосіб здійснення діяння, кількість співучасників, склад злочинної групи, у тверезому стані чи у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння вчинено злочин, у якій галузі народного господарства. Якщо злочин пов'язаний з розкраданням, то вказується сума завданої шкоди.

Третій розділ "**Відомості про судові рішення**" заповнюється на підставі рішень місцевих, апеляційних чи касаційного судів. При заповненні картки слід мати на увазі, що особа вважається **засудженою**, якщо її засудили хоча б за один із злочинів, що пред'являвся обвинуваченням, а **виправданою** — лише у разі виправдання за всіма статтями пред'явленого обвинувачення. Особа вважається такою, стосовно якої кримінальну справу надіслано на додаткове (досудове) розслідування, якщо останню надіслано на додаткове (досудове) розслідування за всіма статтями пред'явленого обвинувачення.

Якщо особа засуджена за кількома статтями Кримінального кодексу України, то проставляються цифрові значення, що відповідають злочину, за який передбачено більш суворе покарання, тобто особа обліковується за тією статтею Кримінального кодексу України, яка передбачає більш суворе покарання.

У цьому розділі картки вказуються дата винесення вироку (ухвали, постанови), статті, за якими пред'явлено обвинувачення, результат судового рішення першою, апеляційною і касаційною інстанціями стосовно особи: засуджено, виправдано, до особи застосовано приму-

сові заходи медичного характеру, справу щодо особи надіслано на додаткове (досудове) розслідування, справу закрито і на якій підставі, вид і міра основного і додаткового покарання тощо.

Четвертий розділ “Відомості про апеляційне провадження” та п’ятий розділ “Відомості про касаційне провадження” заповнюються в разі надходження апеляції чи касаційної скарги або касаційного подання на окрему ухвалу (постанову) суду.

Розділ п’ятий - “Відомості про касаційне провадження” — заповнюється тільки в разі перевірки касаційною інстанцією вироку, ухвали чи постанови апеляційного суду, винесених ним як судом першої інстанції, або перевірки вироку чи постанови апеляційного суду, винесених ним в апеляційному порядку.

В цих розділах дається характеристика наслідків розгляду справи в апеляційній і касаційній інстанціях: закрито апеляційне провадження в справі в зв’язку з відкликанням апеляції, відмовлено в прийнятті апеляції до розгляду, судові рішення залишено без змін, скасовано (повністю, частково), змінено. Такі самі відомості про наслідки розгляду справи наводяться і по касаційному провадженню. При цьому вказується перелік підстав скасування чи зміни судового рішення.

За показниками четвертого і п’ятого розділів можна судити про якість роботи судів першої інстанції по розгляду кримінальних справ.

Статистичні картки підписують (чітко пишуть своє прізвище) відповідні працівники апаратів судів, які заповнили картку, а також головуєчий у суді першої інстанції і суддя — доповідач у справі в суді апеляційної (касаційної) інстанції, які мають попередньо перевірити правильність заповнення статистичної картки, що стверджують своїми підписами у визначеному місці.

Місцеві суди щомісяця до 10-го числа направляють до територіального управління Державної судової адміністрації (військові місцеві суди — до військових апеляційних судів) в електронному вигляді, оброблені за допомогою техніко-технологічних засобів, а також у паперовому вигляді статистичні картки на осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили. За останній місяць перед звітним періодом картки надсилають двічі: перший раз — до 20-го числа, другий — разом зі звітом про розгляд місцевими судами кримінальних справ.

Одночасно із статистичними картками до територіального управління Державної судової адміністрації (військового апеляційного суду) направляються і контрольні талони від карток на осіб, стосовно яких справи надіслані до апеляційної інстанції для перегляду судових рішень, постановлених місцевим судом.

Статистичні картки зберігаються протягом трьох календарних років, після чого знищуються в установленому порядку.

Електронні носії, на яких записана інформація із статистичних карток за рік, та річні статистичні звіти, що виготовлені на підставі карток, зберігаються постійно.

У судах крім вище розглянутої статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, ведуться такі статистичні картки:

форма № 3. Обліково-статистична картка на кримінальну справу, скаргу приватного обвинувачення (див. додаток 10);

форма № 5. Обліково-статистична картка на цивільну справу, позовну заяву, заяву, скаргу (див. додаток 11);

форма № 7. Обліково-статистична картка на справу про адміністративне правопорушення (див. додаток 12);

форма № 9. Обліково-статистична картка на справу в порядку виконання вироку, постанови, ухвали;

форма № 11. Обліково-статистична картка на подання слідчих органів і скарги на їх дії та постанови;

форма № 12. Обліково-статистична картка на заяву про перегляд рішення (ухвали) за нововиявленими обставинами;

форма № 13. Обліково-статистична картка на постанову щодо звільнення особи від кримінальної відповідальності;

форма № 27. Обліково-статистична картка на кримінальну справу за апеляцією;

форма № 28. Обліково-статистична картка на цивільну апеляційну справу;

форма № 29. Обліково-статистична картка на кримінальну справу в порядку виключного провадження;

форма № 48. Обліково-статистична картка на апеляцію (на постанову (ухвалу) судді, винесену в порядку, передбаченому статтями 52-5, 165-2, 165-3, 177, 205 КПК України);

форма № 50. Обліково-статистична картка на справу в порядку виконання постанови щодо скорочення строку позбавлення спеціального права;

форма № 51. Обліково-статистична картка на скаргу, подання про перегляд постанов про адміністративне правопорушення.

Документами спискової форми в судах є:

форма № 1. Журнал реєстрації вхідної кореспонденції;

форма № 2. Розносна книга для місцевої кореспонденції;

форма № 4. Алфавітний покажчик осіб, стосовно яких розглядаються справи про вчинення суспільно небезпечних діянь;

форма № 6. Алфавітний покажчик відповідачів (заявників, скажників) у цивільних справах;

форма № 8. Алфавітний покажчик осіб, стосовно яких розглядаються справи про адміністративні правопорушення;

форма № 10. Алфавітний покажчик осіб, стосовно яких вирішуються питання в порядку виконання вироків, ухвал, постанов суду;

форма № 25. Журнал обліку осіб, яких передано на поруки, перевиховання, виправлення;

форма № 36. Список справ, призначених для розгляду в суді;

форма № 37. Журнал судових засідань;

форма № 38. Контрольний журнал;

форма № 39. Журнал реєстрації видачі копій судових документів;

форма № 40. Журнал обліку речових доказів;

форма № 41. Картка реєстрації заяв і скарг;

форма № 42. Книга обліку виконавчих документів, переданих судовому виконавцеві;

форма № 46. Картка обліку сум матеріальної та моральної шкоди, завданих розкраданням та іншими злочинами державній, комунальній, колективній і приватній власності за судовими рішеннями та ін.

Документами первинного обліку у **місцевих господарських (у минулому арбітражних) судах** є статистичні картки, талони та реєстри, затверджені наказом Голови Вищого господарського суду України від 19.12.2003 р. № 66:

форма № 1. Статистична картка обліку результатів розгляду справи позовного провадження (крім визнання акту недійсним);

форма № 2. Статистична картка обліку результатів розгляду справи про визнання акту недійсним;

форма № 3. Статистична картка обліку справи, розглянутої із застосуванням Закону України “Про банкрутство” від 14.05.1992 р.;

форма № 5. Статистична картка обліку справи, розглянутої із застосуванням Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30.06.1999 р.;

форма № 3-А. Статистичний обліковий талон обліку кредиторів (з ініціюючим включно) у справі про визнання суб’єкту господарювання банкрутом;

форма № 5-Р. Реєстр вимог кредиторів.

Порядок ведення, заповнення і використання статистичних карток, талонів і реєстрів регламентується Інструкцією про порядок заповнення і використання статистичних карток первинного обліку судових справ у місцевих господарських судах, затверджену наказом Голови Вищого господарського суду України від 19.12.2003 р. № 66.

Статистичні картки первинного обліку заводяться на всі позовні заяви та заяви про визнання банкрутом. Кожній справі, порушеній провадженням місцевими господарськими судами, присвоюється номер у порядку, встановленому Інструкцією з діловодства в місцевих господарських судах України, затверджену наказом Голови Вищого господарського суду України.

Облікові картки подаються відповідним підрозділом для обробки даних у день вчинення суддею (колегією суддів) процесуальних дій.

Облікові картки за формами №№ 1, 2, 3, 5 повинні містити в собі необхідні відомості про рух, строки і результати розгляду кожної справи на будь-якій стадії.

Призначенням облікових карток є:

а) акумулювання необхідної інформації для аналізу результатів розгляду судових справ;

б) сприяння здійсненню контрольних функцій за дотриманням процесуальних строків при розгляді справ;

в) оперативне надбання необхідної інформації на запити, що надходять до місцевого господарського суду;

г) прискорення та спрощення складання статистичних звітів.

За достовірність даних, що занесені в облікову картку, несе персональну відповідальність суддя, який розглянув справу.

Статистичні картки за №№ 1, 2, 3 містять такі групи даних: загальна характеристика учасників процесу; вартісні показники; рух справи; результати закінчення провадження зі справи; профілактичні заходи; види майнових спорів; характер договірних та переддоговірних немайнових спорів; назва органу, яким видано оспорюваний акт та ін.

До системи органів юстиції в широкому розумінні входять такі правозастовні установи і організації як Державна виконавча служба, нотаріат, органи реєстрації актів цивільного стану, адвокатура та судово-експертні установи. Ці органи юстиції на підставі документів первинного обліку складають статистичну звітність про свою діяльність і в установлені строки подають її до статистичних органів і своїх відомств.

Державна виконавча служба здійснює виконання рішень судів та інших органів відповідно до чинного законодавства України. Основними документами первинного обліку в Державній виконавчій службі є:

- книга обліку виконавчих документів, переданих державному виконавцеві (**форма № 2**);

- алфавітний покажчик до виконавчих документів (**форма № 3**);

- облікова картка на заведене виконавче провадження (**форма № 5**) та ін.

В установах **Державного департаменту України з питань виконання покарань** документами первинного обліку є: особова справа засудженого, облікова картка на засудженого, який відбував покарання раніше в місцях позбавлення волі, а також на засудженого, який прибув до установи.

У **нотаріальних конторах** (у тому числі і приватних) статистичне спостереження здійснюється за списковою формою, тобто в одному реєстрі (списку) або журналі реєструються відомості про всі нотаріальні дії (договори відчуження нерухомого майна, транспортних засобів, земельних ділянок, договори застави, шлюбні контракти, посвідчення заповітів, видано свідоцтв про право на спадщину, засвідчено вірності копій документів, вчинено виконавчих написів тощо).

Органи реєстрації актів цивільного стану, здійснюючи статистичне спостереження за демографічними процесами в країні, також використовують спискові формуляри-книги спеціального зразка для реєстрації актів цивільного стану: про народження, смерть, одруження, розірвання шлюбу, встановлення батьківства, перемену прізвищ, імен по батькові, поновлення та анулювання записів та ін.

Первинні документи органів реєстрації актів цивільного стану містять різноманітну інформацію про народжених, померлих, одружених, розлучених тощо. На підставі цих даних складаються статистичні звіти про роботу органів реєстрації актів цивільного стану. Дані цих звітів мають велике пізнавальне значення, на їх основі проводяться наукові дослідження демографами, соціологами, юристами, економістами та іншими спеціалістами для підготовки пропозицій по розробці соціальних програм, покращення демографічної ситуації в країні.

Для обліку діяльності органів **адвокатури** у всіх колегіях адвокатів введені реєстраційні картки на пораду, заяву, згоду на ведення кримінальних і цивільних справ, надання юридичних консультацій і допомоги фізичним і юридичним особам тощо.

Документами первинного обліку в **судово-експертних установах** є облікові картки по експертному виробництву, реєстраційні книги і журнали обліку роботи судово-експертних установ. На основі цих документів складаються звіти про роботу цих установ.

Порядок ведення, заповнення і використання документів первинного обліку в зазначених органах регулюється відомчими інструкціями.

4.4. Статистична звітність у правоохоронних органах

Статистична звітність правоохоронних органів являє собою систему взаємопов'язаних показників, які дають цілісну картину діяль-

ності органів внутрішніх справ, прокуратури, служби безпеки, податкової міліції та інших органів, докладно висвітлює всі стадії кримінального процесу і дає можливість оперативно відслідковувати і аналізувати стан криміногенної обстановки в країні та окремих її регіонах і приймати міри щодо її нейтралізації та локалізації. Підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів безпосередньо пов'язано з якісно поставленою статистичною звітністю про злочинність, яка є основною формою статистичного спостереження в правоохоронних органах.

Сутність статистичної звітності в правоохоронних органах полягає в тому, що кожний міський, районний, лінійний орган внутрішніх справ, територіальні органи прокуратури, служби безпеки і податкової міліції за єдиними формами, затвердженими Державним комітетом статистики України та відповідними міністерствами в установленому законом порядку і в чітко визначені строки зобов'язані представити вищестоящому органу та органам державної статистики відповідні звіти про свою роботу за певний період часу (місяць, квартал, півріччя, рік).

Порядок, строки та способи подання статистичної звітності визначаються переліком (табелем) звітності, який затверджується наказом по відповідному міністерству і відомству та Державним комітетом статистики України. Для кожної форми статистичної звітності вказуються такі реквізити: назва форми, її номер, спосіб розсилки, періодичність і строки представлення, хто надає звітність і кому. Звіт підписується керівником правоохоронного органу та безпосереднім виконавцем і є юридичним документом.

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України «Про державну статистику».

Порушення порядку або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Документи первинного обліку злочинів, осіб, що їх вчинили, та кримінальних справ (статистичні картки, довідки, журнали та інші документи) лежать в основі формування обліково-статистичними підрозділами офіційної статистичної звітності (місячної, квартальної, піврічної, річної) органів внутрішніх справ, прокуратури, податкової міліції, служби безпеки, військової прокуратури.

Не маючи можливості докладно розглянути декілька десятків форм державної і відомчої статистичної звітності правоохоронних органів, охарактеризуємо найважливіші форми державної і відомчої статистич-

ної звітності органів внутрішніх справ і прокуратури, які розкривають відносно повну картину як стану зареєстрованої злочинності, так і результати діяльності різних служб органів внутрішніх справ та прокуратури по забезпеченню правопорядку в країні, розкриттю злочинів, розшуку злочинців та їх ізоляції.

Оперативна статистична інформація про стан злочинності і результатах розслідування злочинів наводиться у звітах органів внутрішніх справ за **формою № 1 «Звіт про зареєстровані злочини і результати роботи на території України»** (місячна, з наростаючим підсумком). У ньому крім відомостей про загальну кількість зареєстрованих злочинів (у тому числі по найважливіших статтях Кримінального кодексу України, категоріях тяжкості тощо) наводяться дані про розслідувані злочини, окремі категорії осіб, що вчинили злочини, потерпілих осіб, нерозкриті злочини минулих років, злочини пов'язані із незаконним обігом наркотичних засобів, місце вчинення злочинів, їх направленість (загальнокримінальна, економічна тощо), матеріальні збитки, участь різних служб правоохоронних органів у встановленні і розкритті злочинів і осіб, що їх вчинили, результати боротьби з організованими злочинними групами. Це найбільш повний звіт оперативного характеру про стан злочинності, як в цілому по країні, так і в окремих її регіонах, на основі якого щомісяця видається експрес-інформація для потреб своїх відомств і засобів масової інформації.

У **«Єдиному звіті про злочинність на території України» (форма № 1, піврічна)** наводяться загальні відомості про стан злочинності в країні, злочини проти життя та здоров'я особи, волі, честі та гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, проти власності, у сфері господарської діяльності. Ці дані наводяться в розрізі окремих видів злочинів відповідно до статей Кримінального кодексу України та їх тяжкості (особливо тяжкі, тяжкі, середньої тяжкості, невеликої тяжкості).

«Звіт про розгляд заяв та повідомлень про злочини на території України» (форма № 2-Е) відображає не тільки загальну кількість заяв і повідомлень про злочини, а й їх види відповідно до статей Кримінального кодексу України, результати і строки розгляду заяв і повідомлень і прийняті по них рішення.

Звіт складається з двох розділів. У першому розділі відомості про результати розгляду заяв і повідомлень вказують органи прокуратури, у другому — аналогічні дані вказують органи внутрішніх справ. Підписують звіт прокурор і начальник органу внутрішніх справ.

Статистичні дані про осіб, які вчинили злочини, містяться у піврічній звітності органів внутрішніх справ (**форма № 2 «Звіт про осіб, які вчинили злочини на території України»**). Із звіту можна встановити загальну кількість осіб, які вчинили злочини і в тому числі, яка частина їх притягнута до кримінальної відповідальності і яка частина їх звільнена від кримінальної відповідальності і на якій підставі. У звіті дається соціально-демографічна і кримінологічна характеристика осіб, які вчинили злочини: вік, освіта, зайнятість, соціальне і службове положення, громадянство, у якому стані вчинено злочин (алкогольному чи наркотичному сп'янінні), повторно, характеристика злочинної групи тощо. Вчинені особами злочини та їх кількість наводяться за видами і категоріями відповідно до статей Кримінального кодексу України.

Кримінально-правова статистика, як уже зазначалося, побудована за стадіями кримінального процесу. Тому наступна форма звітності органів прокуратури і внутрішніх справ має характеризувати роботу цих органів про слідство по зареєстрованих злочинах. В зв'язку з цим органи прокуратури складають такі форми державної звітності щодо діяльності органів досудового слідства і дізнання:

- **форма № 1-СЛ «Звіт про роботу органів досудового слідства» (квартальна);**

- **форма № 1-СЛМ «Основні показники роботи органів досудового слідства» (місячна).**

Статистичний звіт форми № 1-СЛ «Звіт про роботу органів досудового слідства» містить близько 400 показників і складається з 8 розділів, які всебічно характеризують роботу слідчих прокуратури, органів внутрішніх справ, дізнавачів (міліції, виправних установ, держпожнадзора тощо):

- розділ I. Справи, по яких закінчено слідство органами прокуратури (без повторних);

- розділ II. Робота слідчого апарату органів прокуратури;

- розділ III. Затримання осіб в якості підозрюваних;

- розділ IV. Дані щодо осіб, стосовно яких провадження закрито (без повторних) за реабілітуючих підстав;

- розділ V. Зупинені справи (без повторних);

- розділ VI. Додаткове розслідування (з повторно направленими);

- розділ VII. Результати додаткового розслідування;

- розділ VIII. Забезпечення відшкодування збитків слідчими органів прокуратури по закінчених кримінальних справах.

У цих розділах містяться відомості про залишок незакінчених справ на початок звітної періоду, прийнятих до провадження, закінчених

справ по найбільш небезпечних видах злочинів (за видами відповідно до статей Кримінального кодексу України), терміни розслідування, кількість справ, направлених до суду, закритих, зупинених провадженням, повернутих на додаткове розслідування, число заарештованих і звільнених осіб, встановлені і відшкодовані збитки (на суму) та ін.

Статистичний звіт форми № 1-СЛМ «Основні показники роботи органів досудового слідства» складається всіма органами прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, податкової міліції наростаючим підсумком щомісяця і надсилається за підпорядкованістю вищестоящим органам до встановленої дати після звітнього періоду.

Державним комітетом статистики України 28.12.2002 р. затверджена державна міжвідомча статистична звітність **форми № 1-КОР «Статистичний звіт про виконання Закону України «Про боротьбу з корупцією»**. Цей звіт складається щомісяця Міністерством внутрішніх справ України, Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України та Державною податковою адміністрацією України. У ньому містяться відомості про кількість складених протоколів про корупційні діяння, кількість справ направлених до суду і які прийняті до них рішення, збитки, заподіяні корупційними діяннями, види корупційних діянь, участь різних служб правоохоронних органів у встановленні і розкритті корупційних діянь, склад осіб, які вчинили корупційні злочини (державні службовці, депутати, службові особи тощо) і прийняті до них міри покарання тощо.

Дані статистичного звіту про виконання Закону України «Про боротьбу з корупцією» мають велике значення для оцінки ефективності діяльності правоохоронних органів у боротьбі з корупційними проявами.

Великі можливості для аналізу протидії організованій злочинності і ефективності боротьби з нею правоохоронних органів мають дані щомісячного статистичного звіту **форми № 1-ОЗ «Про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями»**, затвердженої Державним комітетом статистики України 5.06.2003 р. Цей звіт складається з шести розділів:

- розділ 1. Характеристика організованих груп та злочинних організацій;
- розділ 2. Дані про осіб, які вчинили злочини в складі організованих груп і злочинних організацій;
- розділ 3. Відомості про закінчені розслідуванням кримінальних справи по злочинах, вчинених організованими групами і злочинними організаціями;
- розділ 4. Про рух кримінальних справ;

- розділ 5. Відомості про матеріальні збитки, їх відшкодування та вилучення предметів злочинної діяльності по злочинах, вчинених організованими групами і злочинними організаціями;

- розділ 6. Відомості про результати судового розгляду кримінальних справ про злочини, вчинені у складі організованих груп і злочинних організацій.

У цих розділах міститься докладна інформація про кількість виявлених організованих груп і злочинних організацій, їх чисельність, склад, тривалість дії, сфери їх діяльності (у яких галузях народного господарства і проти якої власності вчинені злочини), кількість виявлених осіб, види злочинів (бандитизм, розбій, грабіж тощо), матеріальні збитки та їх відшкодування, результати розгляду судом кримінальних справ і прийняті по них рішення та ін.

Про стан і результати боротьби з наркоманією можна судити по квартальному статистичному звіту **форми № 360 «Про результати боротьби зі злочинністю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів»**. У звіті наводяться докладні відомості щодо кількості і видів вчинених злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами або прекурсорами, участі окремих служб органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю, пов'язаної з використанням наркотиків, кількості і складу осіб, вчинивших злочини (вік, стать, зайняття, навчання тощо), кількість вилучених наркотичних засобів, знищених площ посіву наркотичних культур, криміналістичних досліджень наркотичних засобів тощо.

Дані про діяльність правоохоронних органів та організацій, що мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення, наводяться у щорічному статистичному звіті за **формою № 1-АП «Про розгляд справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності»**. У звіті містяться відомості про кількість розглянутих правопорушень, по яких винесено постанови (рішення), кількість осіб, відносно яких винесено постанови (рішення), види адміністративних порушень (за статтями Кодексу про адміністративні правопорушення), адміністративні стягнення: основні (попередження, штраф, конфіскація, оплатне вилучення предмета, позбавлення спеціального права, виправні роботи, адміністративний арешт) і додаткові (конфіскація і оплатне вилучення предмета), суми накладених і стягнутих штрафів, встановлений розмір заподіяної матеріальної шкоди (у гривнях) та суми відшкодованої шкоди (у гривнях) та ін.

Слід окремо зупинитися на звітах про роботу прокурорів. В зв'язку з прийняттям нового Кримінального кодексу України та удосконаленням форм державної статистичної звітності наказом Державного комітету статистики України за поданням Генеральної прокуратури України затверджені нові форми статистичних звітів прокурорів:

- **форма № П «Звіт про роботу прокурора»** (піврічна), затверджена наказом Державного комітету статистики України № 448 від 18 грудня 2002 р.;

- **форма № ПК «Показники роботи прокурора»** (квартальна), затверджена наказом Державного комітету статистики України № 11/2 від 27 грудня 2002 р.

Система показників звіту за формою № П «Звіт про роботу прокурора», який складають прокурори усіх рівнів, побудована на основі Закону України «Про прокуратуру». Структурно звіт складається з 7 розділів, які містять 20 таблиць і понад 1300 показників, що характеризують багатогранну роботу прокурора.

У першому розділі «Нагляд за додержанням законів щодо прав і свобод та захисту інтересів держави» відображається робота прокурора по нагляду за додержанням законів за галузями законодавства (про конституційні права і свободи громадян; закони, які регулюють економічні відносини; охорону навколишнього середовища; виконавче провадження); за органами, організаціями та підприємствами; на транспорті. По цих галузях нагляду наводяться відомості про кількість порушених і направлених до суду кримінальних справ, задоволених протестів, притягнутих до відповідальності посадових осіб, суму відшкодованих збитків.

Другий розділ «Нагляд за додержанням законів органами, які ведуть боротьбу зі злочинністю» містить показники роботи прокурора по нагляду за додержанням законності в діяльності органів внутрішніх справ, служби безпеки, митних установ, прикордонної охорони, податкової міліції у стадії слідства та дізнання, а також за законністю порушення, закриття справ, зупинення слідства і дізнання. В зв'язку з цим у звіті наводяться дані про кількість порушених і направлених до суду проти працівників правоохоронних органів кримінальних справ, кількості притягнутих до дисциплінарної відповідальності працівників, закритих справ, скасованих постанов про порушення і закриття кримінальних справ, про зупинення досудового слідства і дізнання.

У самостійні таблиці виділені показники роботи прокурора за зверненням про правову допомогу та подання прокурора до суду про взяття під варту.

У третьому розділі «Підтримання державного обвинувачення у судах» відображаються відомості про участь прокурора у розгляді справ суда-

ми першої, апеляційної і касаційної інстанцій; у попередньому розгляді справ судами першої інстанції; у судовому розгляді справ з постановленням вироку; кількість розглянутих апеляцій, подань та клопотань прокурора про скасування або зміну вироку; скасування або зміну ухвал чи постанов суду (всього, у тому числі задоволено і відхилено апеляцій прокурора). В окремій таблиці наводяться дані про реабілітацію осіб, у тому числі за клопотанням прокурора.

Четвертий розділ «Представництво інтересів громадян і держави» містить відомості про участь прокурора у розгляді справ судами різних інстанцій, перегляд судових рішень з ініціативи прокурора у кримінальному, цивільному і господарському судочинстві, позови (заяви) прокурора до суду, пред'явлені і розглянуті у цивільному та кримінальному судочинстві, позови (заяви) прокурора до господарського суду в інтересах держави і громадян. Ці дані наводяться у розрізі внесених, задоволених і відхилених позовів (заяв) прокурора.

У п'ятому розділі «Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян» відображаються показники роботи прокурора з питань нагляду за додержанням кримінально-виконавчого законодавства в місцях позбавлення волі і попереднього ув'язнення: слідчих ізоляторах Державного департаменту України з питань виконання покарань, служби безпеки, виправно-трудова колоніях, тюрмах, виховно-трудова колоніях, лікувально-трудова профілакторіях, ізоляторах тимчасового утримання МВС, приймальниках-розподільниках для неповнолітніх, дисциплінарних батальйонах тощо. У розрізі цих установ наводяться дані щодо кількості звільнених осіб за ініціативою прокурора, кількості притягнутих до дисциплінарної та кримінальної відповідальності працівників вище перерахованих установ.

Шостий розділ «Розгляд звернень» відображає роботу прокурора із заявами, листами, скаргами та іншими зверненнями громадян, депутатів та посадових осіб, пов'язаних з порушенням кримінального, цивільного та адміністративного законодавства. У звіті наводяться відомості про кількість вирішених та задоволених звернень, прийнятих громадян на особистому прийомі.

У сьомому розділі «Реалізація принципу гласності в діяльності органів прокуратури» наводяться дані щодо виступів прокурора в засобах масової інформації, з них у друкованих, електронних (телебачення, радіо) та інтернеті.

У квартальному звіті за формою № ПК «Показники роботи прокурора» наводяться практично ті самі показники, що й у звіті за формою № П «Звіт про роботу прокурора», тільки дещо у меншому обсязі.

Крім вище розглянутих статистичних звітів в органах внутрішніх справ і прокуратури встановлені й інші форми звітів, які відображають різні сторони їхньої багатогранної діяльності. Наведемо найважливіші з них:

- **форма № 3.** Звіт про результати розшуку громадян, які переховуються від органів влади, безвісно зниклих та встановлення особи громадян по невпізнаних трупах на території України (піврічна);

- **форма № 5.** Звіт про виявлені підрозділами прокуратури та органів внутрішніх справ злочини у сфері економічної діяльності на території України (місячна);

- **форма № 7.** Звіт про результати роботи органів внутрішніх справ у боротьбі з проституцією, з виявленням груп ризику та їх обстеження на СНІД (піврічна);

- **форма № 1-НП.** Звіт про діяльність кримінальної міліції у справах неповнолітніх та роботу приймачника-розподільника для неповнолітніх на території України (квартальна);

- **форма № 1-Ж.** Звіт про зареєстровані злочини, скоєні проти життя, здоров'я, волі, честі та гідності, а також статевої свободи та статевої недоторканості осіб жіночої статі (квартальна);

- **форма № 1-АСМ.** Звіт про роботу підрозділів адміністративної служби міліції України (квартальна).

Органи Служби безпеки України звітуються за такими формами:

- **форма № 1-АБ.** Звіт про зареєстровані, розкриті та нерозкриті злочини;

- **форма № 2-СБ.** Звіт про виявлених осіб, які вчинили злочини;

- **форма № 1-СЛ.** Звіт про результати роботи органів попереднього слідства та дізнання Служби безпеки України;

- **форма № 1-ОЗ.** Звіт про результати боротьби з організованими злочинними групами.

Державний комітет у справах охорони державного кордону України представляє в Держкомстат України такі форми звітності:

- **Форма № 1-НПК.** Звіт про порушені кримінальні справи та злочини щодо незаконного перетинання державного кордону;

- **Форма № 1-ПВУ.** Правопорушення на державному кордоні України.

Державна митна служба України звітується перед Держкомстатом України за **формою № 1-К** «Звіт по кримінальних справах та злочинах про контрабанду».

Управління (відділи) статистики вище зазначених правоохоронних органів збирають, зводять, узагальнюють дані статистичної звітності

про стан, рівень, структуру та динаміку злочинності на території України, ефективність діяльності правоохоронних органів по підтриманню в країні законності та правопорядку.

4.5. Статистична звітність у судах і органах юстиції

Статистична звітність судів і органів юстиції має велике значення для аналізу здійснення правосуддя з кримінальних, цивільних, господарських справ та справ про адміністративні правопорушення, оскільки вона містить досить велику кількість взаємопов'язаних показників як правового, так і соціально-демографічного, кримінологічного характеру, необхідних для науково-практичного дослідження судимості її стану, рівня, структури і динаміки та характеристики за комплексом ознак складу засуджених.

Судова статистика є науково-практичною базою для удосконалення кримінального, цивільного, адміністративного, господарського та конституційного судочинства. Удосконалення судочинства, причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів не мислимо без якісної та науково поставленої статистичної звітності судів і органів юстиції.

Статистична звітність відображає діяльність судів усіх інстанцій по розгляду кримінальних, цивільних, господарських справ та справ про адміністративні правопорушення. Первинні статистичні звіти складають Верховний Суд України, апеляційні суди Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, військові апеляційні суди регіонів, Військово-Морських Сил, місцеві суди, у тому числі військові місцеві суди гарнізонів.

На підставі статистичних звітів місцевих судів складаються зведені звіти в Державній судовій адміністрації України, в Автономній Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській державних судових адміністраціях; на підставі статистичних звітів військових судів складаються зведені статистичні звіти у військових апеляційних судах регіонів та Військово-Морських Сил.

Форми статистичної звітності про розгляд судами справ розробляються Державною судовою адміністрацією України і затверджуються спільним наказом Державного комітету статистики України, Верховного Суду України та Міністерством юстиції України.

Внесення змін до затверджених форм статистичної звітності, а також запровадження додаткової звітності з порушенням установленого порядку неприпустимі.

Положення і терміни подання звітів регламентуються загальнодержавним табелем (переліком) форм державної звітності для об'єднань,

підприємств, організацій і установ України всіх форм власності, що затверджується Державним комітетом статистики України.

Інформація про порядок та терміни подання звітів міститься також на бланку кожного статистичного звіту.

За достовірність та своєчасне подання звітів несуть відповідальність голови судів усіх рівнів, начальники управлінь юстиції, а також безпосередні виконавці звітів. Указані особи підписують звіти. За достовірність документів первинного обліку несуть відповідальність особи, які їх заповнюють.

Звіти складаються накопичувальним підсумком даних за відповідні звітні періоди (півріччя, рік).

Залишки нерозглянутих справ та початок звітного року вказуються за станом на 1 січня звітного періоду. Залишки на кінець звітного періоду вказуються за станом на останнє число кожного звітного періоду.

Статистичні звіти складаються на основі документів первинного обліку, про які йшла мова у § 4.3 і ведення яких регламентується Інструкцією з діловодства в судах.

Первинною і основною ланкою судової системи України є місцеві суди (районні, районні у містах, міські та міськрайонні суди, а також військові суди регіонів), з яких і починається формування судової статистичної звітності. Саме з цієї причини звітність місцевих судів — сама докладна порівняно зі звітністю судів апеляційної та касаційної інстанцій. Статистичні звіти місцевих судів містять такі показники за якими можна судити не тільки про кількість і характер судових справ, що розглядаються судами, але й про оперативність правосуддя, всебічні дані про засуджених, характер вироків і рішень судів, профілактичну роботу судів, сумах завданої матеріальної шкоди від злочинів тощо.

Неставлячи перед собою завдання розглянути усі багаточисленні форми статистичної звітності місцевих, господарських, апеляційних судів і органів юстиції в цілому, наведемо і охарактеризуємо найважливі з них.

Форма № 1 “Звіт про розгляд судами першої інстанції кримінальних справ (порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року”; піврічна) складається на основі обліково-статистичних карток на кримінальні справи та відповідних нарядів, передбачених Інструкцією з діловодства в судах. У ній містяться дані про залишок нерозглянутих справ на початок звітного періоду; кількість справ, що надійшли за звітний період; кількість осіб, щодо яких справи знаходяться в суді; кількість закінчених провадженням справ, у тому числі з винесенням вироку, із

закриттям провадження в справі; із застосуванням примусових заходів медичного характеру, з поверненням на додаткове розслідування, з поверненням на додаткове розслідування прокурору в порядку статті 249 КПК України, з передачею за підсудністю; залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду; кількість осіб у справах із закінченим провадженням, у тому числі засуджених — всього, з них за вчинення злочину у складі організованої групи чи злочинної організації; виправданих; осіб, щодо яких: справи закрито, застосовано примусові заходи медичного характеру, справи повернуто на додаткове розслідування тощо.

Усі ці показники наводяться у розрізі окремих видів злочинів відповідно до статей Кримінального кодексу України 1960 року: злочини проти держави; державної і колективної власності; життя, здоров'я, волі і гідності особи; виробничих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина; індивідуальної власності громадян; порядку управління; громадської безпеки та громадського порядку; господарські та посадові злочини тощо.

У звіті також відображаються відомості про потерпілих і рух скарг, що надійшли від них, і міри покарання.

У формі № 1-А “Звіт про розгляд судами справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності” (піврічна), що складається місцевими судами загальної юрисдикції на основі обліково-статистичних карток на справи про адміністративні правопорушення, у розрізі статей Кодексу України про адміністративні правопорушення відображаються такі дані:

- залишок нерозглянутих справ на початок року;
- надійшло справ за звітний період;
- повернуто справ для належного оформлення;
- кількість розглянутих справ;
- залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду;
- кількість осіб, щодо яких розглянуто справи — усього, у тому числі: про накладення адміністративного стягнення, про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24-1 КУпАП, про закриті справи із зазначенням підстав;
  - накладено адміністративних стягнень: основних (у тому числі: попередження, штраф, конфіскація предмета, оплатне вилучення предмета, позбавлення спеціального права, виправні роботи, адміністративний арешт), додаткових (конфіскація предмета, оплатне вилучення предмета);
  - сума штрафу накладеного і сплаченого добровільно (грн.);

- розмір заподіяної матеріальної шкоди (у тому числі встановлено та відшкодовано).

Звіт за **формою № 1-К “Звіт про розгляд судами справ на виконання закону України “Про боротьбу з корупцією”** (піврічний) складається на основі обліково-статистичних карток на справи про адміністративні правопорушення, передбачених Інструкцією з діловодства. У ньому у розрізі статей Кодексу України про адміністративні правопорушення, що передбачають відповідальність за корупційні та інші діяння, пов’язані з корупцією наводяться відомості про: залишок нерозглянутих справ на початок звітної періоду; кількість справ, що надійшли у звітному періоді; кількість повернутих справ для належного оформлення; кількість розглянутих справ – усього, у тому числі понад встановлені строки; залишок нерозглянутих справ на кінець звітної періоду; кількість осіб, щодо яких розглянута справа, і прийняті по них рішення (накладення адміністративного стягнення – усього, у тому числі у вигляді штрафу, передано справ прокурору, громадських організацій, звільнено від адміністративної відповідальності тощо); суми штрафу (накладеного і сплаченого добровільно) і матеріальних збитків.

Крім того, у звіті наводиться перелік суб’єктів корупційних діянь: державні службовці; депутати – усього, у тому числі народні депутати України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, рад міст Києва і Севастополя; сільські, селищні, міські голови та голови районних обласних рад; працівники МВС України; працівники прокуратури, СБУ, військові службовці, працівники інших правоохоронних органів.

Звіт за **формою № 2 “Звіт про розгляд цивільних справ судами першої інстанції”** (піврічний) складається на основі обліково-статистичних карток на цивільні справи та нарядів, передбачених Інструкцією з діловодства в судах.

У цьому звіті у розрізі категорій справ містяться дані про рух позовних заяв, скарг (кількість розглянутих і нерозглянутих справ за звітний період, їх залишок, прийняті рішення по справах закінченням провадженням: з винесенням рішення, у тому числі із задоволенням позову; із закриттям провадження у справі; із залишенням заяви без розгляду; передано в інші суди тощо).

У звіті наводяться докладні відомості про розгляд судами таких категорій позовних справ:

- з трудових правовідносин (поновлення на роботі; виплату заробітної плати; відмову в прийнятті на роботу; відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної працівниками підприємству, установі, організації; визнання страйку незаконним);

- із сімейних правовідносин (розірвання шлюбу; стягнення аліментів на утримання дітей; встановлення батьківства; позбавлення батьківських прав);

- з житлових правовідносин (виселення; приватизацію державного житлового фонду);

- спори про право власності (приватну, колективну, державну);

- спори про відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров’я чи смертю громадянина (у зв’язку з виконанням потерпілим своїх трудових обов’язків; порушенням правил руху та аваріями на транспорті);

- спори про відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону природи;

- спори про відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду;

- спори, пов’язані з діяльністю господарських товариств;

- спори, пов’язані з договором оренди;

- про звільнення майна з під арешту (виключення майна з опису);

- спори про авторське право;

- спори про винахідницьке право;

- спори про паювання землі;

- спори про захист честі, гідності та ділової репутації;

- спори, що виникають з порушення законодавства про об’єднання громадян;

- провадження в справах, що виникають з адміністративно-правових відносин (скарги і заяви, пов’язані з виборами; скарги на дії органів і службових осіб у зв’язку з накладенням адміністративних стягнень та ін.);

- скарги окремого провадження (визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним; визнання громадянина безвісно відсутнім або оголошення його померлим та ін.).

Піврічний звіт судів за **формою № 3 “Звіт про розгляд судами першої інстанції кримінальних справ”** складається на основі обліково-статистичних карток на кримінальні справи; обліково-статистичних карток на подання в порядку виконання вироку, ухвали, постанови; журналу реєстрації подань органів дізнання та досудового слідства; журналу реєстрації постанов про вирішення питання щодо звільнення від кримінальної відповідальності; інших документів первинного обліку та нарядів, передбачених Інструкцією з діловодства в судах.

За своїми показниками цей звіт аналогічний звіту за формою № 1 “Звіт про розгляд судами першої інстанції Кримінальних справ (по-

рушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року)". Відмінності полягають у тому, що у звіті за формою № 3 наводяться дані щодо розглянутих судами першої інстанції кримінальних справ за статтями Кримінального кодексу України, прийнятого у 2001 році. При цьому у формі № 3 дається більш детальний перелік злочинів.

У даний час з метою усунення дублювання проводиться робота по об'єднанню в єдиний звіт звітів за формами №№ 1 і 3.

Статистичний звіт за **формою № 21 "Звіт апеляційного суду про розгляд апеляцій в кримінальних справах"** (піврічний) складається на основі обліково-статистичних карток на кримінальні справи за апеляціями, що заповнюються на кожну особу в справі, щодо якої перевіряється рішення суду першої інстанції, незалежно від того, оскаржувала вона вирок (ухвалу, постанову) чи ні, та обліково-статистичних карток на апеляції, передбачених Інструкцією з діловодства в судах.

Звіт складається з п'яти розділів. У **першому розділі** "Проведення справ" наводяться відомості про рух кримінальних справ, розглянутих в апеляційному суді (залишок справ на початок і кінець звітного періоду; кількість справ, що надійшли, у тому числі від прокурора; попередній розгляд справи апеляційним судом (відмова в прийнятті апеляцій; зупинено провадження; повернуто в суд першої інстанції; підготовка справи до апеляційного розгляду; закрито провадженням справ у зв'язку з відмовою апелянта від своїх вимог у порядку ст. 359, 364 КПК України; закінчено провадження та ін.). Ці показники руху апеляційних справ розглядаються в розрізі видів апеляції (на вирок; постанови про застосування (незастосування) примусових заходів виховного або медичного характеру; ухвали (постанови) про закриття справи; ухвали (постанови) про направлення справ на додаткове розслідування; окремі та інші ухвали (постанови).

У **другому розділі** "Результати перевірки вироків за апеляціями (за кількістю осіб)" відображається у розрізі видів злочинів (за статтями Кримінального кодексу України) результати розгляду апеляцій судом (вироки залишено без змін; скасовано вироків – усього, в тому числі з направленням справи на додаткове розслідування або на новий судовий розгляд; з закриттям справи; винесенням нового вироку; вироків змінено та ін.).

У **третьому розділі** "Результати перевірки ухвал (постанов) за апеляціями (за кількістю осіб)" зазначаються особи, стосовно яких ухвали (постанови) змінено, залишено без змін або скасовано із зазначенням підстав для скасування.

Четвертий розділ "Розгляд апеляцій на ухвали (постанови) суддів, винесених в порядку передбаченому статтями 52-5, 165-2, 165-3, 177,

205 КПК України (за кількістю осіб)" відображає відомості про рух апеляцій поданих на ухвалу (постанову) в розрізі зазначених статтей КПК України.

У **п'ятому розділі** "Перегляд постанов про адміністративні правопорушення" в розрізі статей Кодексу України про адміністративні правопорушення наводяться відомості про рух і результати перегляду апеляційною інстанцією постанов про адміністративні правопорушення.

Піврічний звіт за **формою № 22 "Звіт апеляційної інстанції про розгляд цивільних справ"** складається на основі обліково-статистичних карток на цивільні апеляційні справи, що заповнюються на кожну апеляційну справу.

Звіт складається з трьох розділів. У **першому розділі** "Проведення справ" відображаються відомості про рух цивільних апеляційних справ (залишок справ на початок і кінець звітного періоду; кількість справ, що надійшла – всього, у тому числі за апеляційними скаргами і поданнями; кількість повернутих справ; відмова від апеляційного подання або скарги; закінчено справ за апеляціями – всього, у тому числі за апеляціями прокурора або інших осіб та ін.). Рух апеляційних справ наводиться у розрізі видів апеляцій (на рішення; ухвали про відмови в прийнятті позовної заяви (скарги); ухвали про закриття провадження у справі; ухвали про залишення заяви без розгляду; інші ухвали).

У **другому розділі** "Результати перегляду рішень місцевих судів за апеляційними скаргами та апеляційними поданнями (у тому числі постанов про стягнення аліментних платежів)" у розрізі категорій справ за якими винесено рішення (поновлення на роботі, виплату заробітної плати, розірвання шлюбу тощо) наводяться відомості про результати перегляду рішень місцевих судів (рішення залишено без змін; рішення скасовано (із зазначенням підстав скасування); рішення змінено та ін.)

Результати перегляду ухвал (постанов) місцевих судів за апеляційними скаргами та апеляційними поданнями відображаються у **третьому розділі**.

Крім вище наведених і охарактеризованих статистичних звітів суди загальної юрисдикції згідно спільного наказу Державного комітету статистики України, Верховного Суду України та Міністерства юстиції України від 24.05.2002 р. № 206, 90, 44/5 звітуються за такими формами звітів:

форма № 1-Е "Звіт про роботу касаційної інстанції Верховного Суду України з розгляду кримінальних справ щодо осіб, засуджених до довічного позбавлення волі";

форма № 4-А “Звіт щодо звернення до виконання рішень судів у частині майнових стягнень”;

форма № 6 “Звіт про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання”;

форма № 7 “Дані в розрізі статей Кримінального кодексу України про кількість засуджених осіб”;

форма № 8 “Звіт про склад засуджених”;

форма № 9 “Звіт про кількість осіб, засуджених за скоєння злочинів у розрізі галузей господарства”;

форма № 10 “Звіт про засуджених та види кримінального покарання (в справах, порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 10-А “Дані про кількість осіб, засуджених за статтями Кримінального кодексу України (в справах, порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 11 “Звіт про склад засуджених, місце і час вчинення злочину (в справах, порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 11-А “Звіт про засуджених за окремими галузями господарства (в справах, порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 12 “Звіт про неповнолітніх засуджених (у справах, порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 12-А “Звіт судів щодо застосування до неповнолітніх примусових заходів виховного характеру”;

форма № 13 “Звіт про неповнолітніх засуджених”;

форма № 14 “Судимість у розрізі військових формувань України”;

форма № 16 “Звіт про направлення до ЛТП”;

форма № 17 “Звіт про виконання Законів України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” та “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” у процесі провадження справ судами”;

форма № 20 “Звіт апеляційного суду про розгляд апеляцій у кримінальних справах (порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року)”;

форма № 30 “Звіт про розгляд кримінальних справ судом касаційної інстанції (порушених за статтями Кримінального кодексу України 1960 року);

форма № 31 “Звіт про розгляд кримінальних справ судом касаційної інстанції”;

форма № 32 “Звіт про перегляд судових рішень у кримінальних справах у порядку виключного провадження”;

форма № 33 “Звіт про розгляд цивільних справ судом касаційної інстанції”;

форма № 34 “Звіт про результати перегляду рішень, ухвал, що набрали законної сили, у зв’язку з нововиявленими та винятковими обставинами”;

форма № 35 “Звіт про результати перегляду постанов Вищого господарського суду України в касаційному порядку Верховним Судом України”.

Назва статистичних звітів розкриває їх зміст.

По формах звітів за №№ 1-Е, 20, 21, 22, 30, 31, 32, 33 можна судити в певній мірі про якість роботи судів першої інстанції, так як їх показники місять відомості про відміну або зміну вироків, ухвал (постанов), винесених судами першої інстанції.

Господарські суди про свою діяльність щоквартально звітуються за **формою № 1-АС “Звіт про результати розгляду судових справ”**.

Звіт складається з п’яти розділів:

1. Загальні показники судочинства.
2. Спори, що виникають при укладанні, зміні та розірванні договорів, а також визнанні їх недійсними.
3. Розгляд справ про визнання актів недійсними.
4. Результати розгляду справ про банкрутство із застосуванням Закону України “Про банкрутство” від 14.05.1992 р.
5. Майнові спори, що виникають при виконанні господарських договорів та з інших підстав.

У зазначених розділах наводяться відомості про кількість розглянутих справ за основними категоріями (майнові спори; про банкрутство; спори про визнання актів недійсними; спори про укладання, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними); кількість нерозглянутих справ на початок і кінець звітного періоду; кількість справ, порушених провадженням та тих, що надійшли за підсудністю; кількість спорів, закінчених провадженням; переглянуто рішень, ухвал за нововиявленими обставинами; кількість справ про визнання актів недійсними – всього, у тому числі пов’язані з оподаткуванням, ціноутворенням, митним контролем, банківською діяльністю, приватизацією тощо; результати розгляду справ про банкрутство із застосуванням Закону України “Про банкрутство” від 14.05.1992 р.

Державний департамент України з питань виконання покарань (ДДУПВП) представляє Державному комітету статистики України такі форми статистичних звітів.

Форма № 8 – УВП “Звіт про кількість установ виконання покарань, наявність, рух та склад засуджених в ДДУПВП” (піврічна). У цьому звіті наводиться перелік і кількість таких установ покарання: загального, посиленого, суворого та особливого режиму; поселення для осіб, які вчинили злочини з необережності; поселення для осіб, які вчинили умисні злочини; виправний центр для осіб, засуджених до обмеження волі; лікарні, лікарні при СІЗО та УВП; тюремне ув'язнення. По всіх установах виконання покарань, крім установ з посиленням і особливим режимом, наводяться дані про їх кількість для чоловіків і жінок.

У розрізі перелічених установ виконання покарань наводяться дані про: спискову чисельність засуджених на початок і кінець звітного періоду; чисельність засуджених, що поступили до установи протягом звітного періоду, в тому числі: знову засуджених та тих, що раніше відбували покарання; кількість осіб, що вибула протягом звітного періоду (за видами підстав); структуру засуджених за видами злочинів (умисне вбивство, грабїж, розбій тощо), строками покарання, віком, суспільними групами тощо.

Форма № 10 – ВТУ “Звіт про роботу кримінально-виконавчої інспекції з особами засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі” (піврічна) складається з двох розділів. У першому розділі “Про виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі” містяться відомості про рух і кількість осіб, притягнутих до виправних робіт; громадських робіт; засуджених до позбавлення волі з відстрочкою виконання вироку; засуджених умовно з іспитовим строком; звільнених від відбування покарання з випробуванням; засуджених до позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю.

У другому розділі “Про сприяння у трудовому та побутовому влаштуванні осіб, які звільнились з місць позбавлення волі” відображаються відомості про кількість звільнених осіб, що прибули з ВТУ; кількість прописаних осіб і непрацевлаштованих з числа прописаних; з них скоїли злочини; кількість органів виконання покарань, що не пов'язані з позбавленням волі.

Звіт за формою № УВП (профтехосвіта) “Звіт про професійно-технічне навчання засуджених і осіб, які утримуються в лікувально-трудових профілакторіях” (річна) відображає відомості про чисельність підготовлених нових робітників (фактично і за планом, за видами професій: слюсар, токар, електрик, кухар тощо) і тих, що пройшли підвищення кваліфікації; склад педагогічних кадрів в профтехучилищах (філіях) і установі; матеріально-технічну базу в установах; суму коштів, витрачених на

проведення навчання, перекваліфікацію, підвищення кваліфікації та джерела фінансування.

Статистична звітність органів юстиції (державної виконавчої служби, нотаріальних контор, органів реєстрації актів цивільного стану, колегії адвокатів, судово-експертних закладів) так само, як і звітність судів усіх рівнів, має своєю метою використання її для проведення аналізу діяльності цих органів. Статистична звітність органів юстиції складається на основі документів первинного обліку та інструкцій до них, які затверджуються наказами Міністерства юстиції України.

Органи державної виконавчої служби складають звіт за **формою № 1 “Звіт про роботу органів державної виконавчої служби”** (піврічний), затверджений наказом Міністерства юстиції України 26.12.2003 р. № 171/5.

Звіт складається з трьох розділів. У розділі А “Виконавчі провадження” відображаються дані за категоріями виконавчих документів з виконання судових рішень, господарських судів, рішень у немайнових спорах, рішень іноземних судів і арбітражів, рішень інших органів (посадових осіб). Окремо наводяться відомості про стягнення до бюджету, заробітної плати, періодичних платежів, конфіскацію майна, у тому числі майна засуджених.

У розрізі виконавчих документів наводяться відомості про їх рух: залишок виконавчих документів на початок і кінець звітного періоду; надійшло виконавчих документів у звітному періоді; відмовлено у відкритті виконавчого провадження; підлягало примусовому виконанню виконавчих документів; закінчено провадженням виконавчих документів; повернуто виконавчих документів та ін.

У розділі Б “Провадження за сумами (у гривнях)” у розділі вище наведених категорій виконавчих документів наводяться відомості про: залишок нестягнутих сум на початок звітного періоду; суми, пред'явлені до стягнення у звітному періоді; відмовлено у відкритті виконавчого провадження на суму; направлено виконавчих документів за належністю на суму; фактично підлягало стягненню; закінчено провадженням виконавчих документів на суму; повернуто виконавчих документів на суму; стягнуто у звітному періоді; залишок виконавчих документів на кінець звітного періоду на суму; зупинено провадження на суму та ін.

У третьому розділі В “Довідка” наводяться дані про чисельність відділів державної виконавчої служби, штатну і фактичну чисельність державних виконавців.

В нотаріальних конторах основною формою статистичної звітності є звіт за **формою № 1 – нотаріат “Звіт про роботу державних і приватних нотаріусів”** (річна), затверджена наказом Держкомстату України від 04.09.2003 р. № 283.

У звіті у розрізі державних і приватних нотаріусів наводяться відомості про кількість нотаріальних контор, чисельність нотаріусів і консультантів, кількість засвідчених договорів на будівництво жилих будинків на праві приватної власності, договорів на відчуження майна, транспортних засобів, земельних ділянок, приватизації майна державних підприємств, застави, посвідчених заповітів, шлюбних контрактів; відкритих спадкових справ, посвідчених доручень (за видами), засвідчених вірностей копій документів, вчинених виконавчих написів.

У звіті також містяться дані про середнє навантаження на одного нотаріуса, кількість осіб, що звернулися до нотаріуса, суму стягнутого державного мита, стягнуту плату за вчинення нотаріальних дій, суму податків до бюджету, платежів до Пенсійного фонду тощо. Всього у звіті наводиться 60 показників, які характеризують роботу державних і приватних нотаріусів.

Відділи реєстрації актів цивільного стану подають в органи статистики та Міністерства юстиції України такі статистичні звіти:

- **форма № 97 “Про реєстрацію актів цивільного стану”** (місячна);
- **форма № 97-а “Про реєстрацію актів цивільного стану”** (піврічна).

У цих звітах відображаються відомості про кількість зареєстрованих протягом звітного періоду актів про народження, смерть, одруження, розірвання шлюбу, встановлення батьківства, перемену прізвищ, імен, по батькові, поновлення і анулювання записів.

Для адвокатських об'єднань Держкомстатом України затверджений статистичний звіт за **формою № 1 – АДВ “Звіт про роботу адвокатських об'єднань”** (річний). У звіті містяться дані про кількість виконаних адвокатських доручень щодо кримінальних і цивільних справ, а також доручень в судах, кількість оскаржених дій судових органів, надання юридичної допомоги громадянам, результати фінансової діяльності адвокатів тощо.

Склад і рух кадрів органів юстиції відображаються у статистичному звіті за **формою № 1 – КЮ “Звіт про склад і рух працівників органів юстиції”**. У звіті у розрізі посад (начальник управління, заступник начальника управління, начальник відділу, спеціаліст, службовець) наводяться дані про штатну і фактичну чисельність працівників органів юстиції, їх склад (за віком, статтю, освітою, закладами навчання, досвідом роботи – до трьох років, від десяти до двадцяти років, понад двадцять

років). Рух кадрів характеризується кількістю працівників, призначених і звільнених з цієї посади протягом звітного періоду.

Як перелічені, так само й інші статистичні звіти і документи первинного обліку судів і органів юстиції, відіграють велику роль в аналізі стану, рівня, структури і динаміки судимості і злочинності, а також причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів, оскільки вони містять досить значну кількість показників як правового, так і соціально-демографічного, кримінологічного характеру, необхідних для науково-практичного вивчення злочинності. На базі цих документів готуються аналітичні огляди і вносяться пропозиції щодо покращання діяльності органів суду і юстиції, а також удосконалення законодавства.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте суть єдиного обліку злочинів.
2. Перелічіть і охарактеризуйте документи первинного обліку в правоохоронних органах.
3. Назвіть і охарактеризуйте документи первинного обліку в судах і органах юстиції.
4. Розкрийте зміст статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу.
5. Назвіть і охарактеризуйте основні форми статистичної звітності в правоохоронних органах.
6. Розкрийте зміст звіту форми № П “Звіт про роботу прокурора”.
7. Перелічіть і охарактеризуйте основні форми статистичної звітності судів.
8. Назвіть і розкрийте зміст основних форм статистичної звітності органів юстиції.